

Uchwała Nr XXXV/694/14
Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 25 marca 2014 r.

w sprawie przyjęcia Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok w Województwie Warmińsko-Mazurskim.

Na podstawie art. 3 ust. 4 oraz art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok w Województwie Warmińsko-Mazurskim w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Julian Osiecki

Załącznik do Uchwały Nr XXXV/694/14
Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 25 marca 2014 r.

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

REGIONALNY PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2014 ROK

W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

(projekt)

Olsztyn 2014

Spis treści

Definicje i objaśnienia	3
Wstęp	6
Rozdział 1. Uwarunkowania prawne, programowe i organizacyjne Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok	7
Rozdział 2. Opis sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim .14	14
2.1. Czynniki kształtujące sytuację społeczno-gospodarczą województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	14
2.2. Poziom bezrobocie	19
2.3. Stopa bezrobocia	21
2.4. Struktura regionalnego bezrobocia.....	26
2.5. Oferty wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej.....	32
2.6. Płynność bezrobocia.....	33
2.7. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	35
Rozdział 3. Prognoza sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku	38
Rozdział 4. Cele polityki rynku pracy, priorytety i działania na rzecz zatrudnienia na 2014 rok.....	41
4.1. Cele polityki rynku pracy w 2014 roku.....	41
4.2. Priorytety polityki rynku pracy w 2014 roku	43
4.3. Priorytetowe grupy osób w 2014 roku	50
Rozdział 5. Główne źródła finansowania zadań ujętych w RPD na 2014 rok	53
Rozdział 6. Monitoring wykonywania zadań RPD na 2014 rok	55
Załączniki do Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2014 rok.....	56

Definicje i objaśnienia

Wyjaśnienie podstawowych pojęć i zagadnień zostało przygotowane w oparciu o Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2013.674) – zwana dalej ustawą, jak również Słownik pojęć stosowanych w badaniach statystycznych statystyki publicznej.

Bezrobotny według ustawy – to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m. in.:

- ukończyła 18 lat;
- nie osiągnęła wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.17);
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
- nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie;
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania.

Bezrobotny według BAEL - Osoby w wieku 15-74 lata, które spełniają jednocześnie trzy warunki:
- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi (zgodnie z definicją pojęcia - "Pracujący według BAEL i NSP 2002"),

- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni - tydzień badany), aby znaleźć pracę,

- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w okresie: wg BAEL- w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym, wg NSP 2002 - w tygodniu badanym lub następnym. Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz dodatkowy warunek w BAEL - były gotowe ją podjąć.

Bezrobotny bez kwalifikacji zawodowych – osoba bezrobotna zarejestrowana nieposiadająca kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu, poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Od listopada 2005 r. także osoba z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Bezrobotny długotrwale – osoba pozostająca w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotny do 25 roku życia – bezrobotny, który do dnia zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończył 25 roku życia.

Bezrobotny nowozarejestrowany – osoba, która w okresie sprawozdawczym została zarejestrowana w urzędzie pracy jako bezrobotna (w ciągu miesiąca, kwartału lub roku). Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyróżnić można następujące kategorie:

- rejestrujących się w urzędzie pracy jako bezrobotni po raz pierwszy i powracających do rejestracji po raz kolejny (w tym po pracach interwencyjnych, robotach publicznych lub po szkoleniu),
- osoby dotychczas nie pracujące i poprzednio pracujące,
- osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki,
- zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (zwolnienia grupowe).

Bezrobotny powyżej 50 roku życia – bezrobotny, który w dniu zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy ukończył co najmniej 50 rok życia.

Bezrobotny w szczególnej sytuacji na rynku pracy – zgodnie z art. 49 ustawy to bezrobotny należący do jednej z poniższych kategorii:

- bezrobotni do 25 roku życia,
- bezrobotni długotrwale,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- bezrobotni niepełnosprawni.

Fundusz Pracy – państwowy fundusz celowy, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw pracy. Stanowi on główne źródło finansowania działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych. Przychodami Funduszu Pracy są, zgodnie z art. 106 ustawy między innymi:

- obowiązkowe składki, do których zobowiązani są pracodawcy;
- dotacje z budżetu państwa;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy.

Środki Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych są limitowane, a ich wysokość dla poszczególnych województw, ustalana jest corocznie na podstawie wzoru algorytmicznego. Ze środków Funduszu Pracy wypłaca się również zasiłki z tytułu bezrobocia. Środki na zasiłki nie wchodzi w limit przyznawany przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej na aktywizację bezrobotnych. Urzędy pracy otrzymują środki na ten cel odpowiednio do zgłaszanych potrzeb (wiąże się to ze zmienną liczbą bezrobotnych uprawnionych w danym miesiącu do pobierania zasiłku).

Miejsca aktywizacji zawodowej – staże, prace społecznie użyteczne oraz przygotowanie zawodowe dorosłych.

Oferta pracy – oznacza wolne od wymagań naruszających zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, w rozumieniu przepisów prawa pracy, zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika.

Prace interwencyjne – zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Prace społecznie użyteczne – prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.

Przygotowanie zawodowe dorosłych – instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem.

Roboty publiczne – zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeśli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Staż – nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą.

Stopa bezrobocia – procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej).

Szkolenie – pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Zatrudnienie niesubsydiowane – zatrudnienie na otwartym rynku, nie finansowane ze środków Funduszu Pracy.

Zatrudnienie subsydiowane – zatrudnienie finansowane ze środków Funduszu Pracy w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, podjęcia działalności gospodarczej oraz podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego.

Współczynnik aktywności zawodowej – obliczany jest jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem.

Wskaźnik zatrudnienia – obliczany jest jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem.

Koszt ponownego zatrudnienia – (tj. efektywność kosztową) – stanowi iloraz kwoty poniesionych wydatków w określonym roku na daną formę aktywizacji oraz liczby osób, które po zakończeniu udziału we wskazanym roku w danej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek.

Efektywność zatrudnieniowa – (tj. wskaźnik ponownego zatrudnienia) – wyrażony w procentach stosunek liczby osób, które po zakończeniu w danym roku udziału w określonej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek – do liczby osób, które w roku danym zakończyły udział w danej formie aktywizacji.

Analiza efektywności programów rynku pracy za dany rok, sporządzana jest trzy miesiące po zakończeniu roku kalendarzowego. Tak więc zbadanie efektywności programów rynku pracy realizowanych w 2013 roku możliwe będzie po zakończeniu I kwartału 2014 roku.

Wstęp

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok, opracowywany jest zgodnie z art.3 ust 4. Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, wyznaczając zakres podejmowanych przedsięwzięć, przez Samorząd Województwa i samorządy powiatów oraz ich partnerów, na rzecz rozwoju rynku pracy. Główny cel od lat pozostaje niezmienny – jest nim wzrost zatrudnienia poprzez wsparcie powstawania nowych miejsc pracy oraz efektywne wykorzystanie zasobów ludzkich w regionie.

Dokument ten stanowi płaszczyznę realizacji celów i priorytetów krajowej polityki zatrudnienia, poprzez działania, uwzględniające specyfikę regionu oraz dążące do rozwiązania jego najważniejszych problemów społeczno-ekonomicznych. Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, w swoich działaniach przewiduje większe zaangażowanie partnerów społecznych w realizację polityk rynku pracy oraz intensyfikację współpracy podmiotów prywatnych i trzeciego sektora w aktywizowanie i niesienie pomocy bezrobotnym.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 obejmuje szereg kluczowych wytycznych, służących rozwiązaniu najistotniejszych problemów rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim. W związku z tym, dokument obejmuje:

- ❖ uwarunkowania prawne, programowe i organizacyjne RPD na 2014 rok;
- ❖ charakterystykę sytuacji na regionalnym rynku pracy w 2013 roku wraz z oceną podstawowych procesów i zjawisk oraz sformułowaniem syntetycznej diagnozy stanu;
- ❖ prognozę sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku;
- ❖ podstawowe cele polityki rynku pracy, priorytety oraz działania na rzecz zatrudnienia, zaplanowane do realizacji w 2014 roku w województwie warmińsko-mazurskim;
- ❖ wskazanie głównych źródeł finansowania zadań wraz z informacją o wielkości środków finansowych na 2014 rok;
- ❖ sposób monitorowania i koordynowania planowanych do wykonania zadań, wydatkowania środków finansowych oraz wyznaczonych do osiągnięcia rezultatów.

Rozdział 1. Uwarunkowania prawne, programowe i organizacyjne Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok

Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia (dalej RPD) został opracowany zgodnie z art. 3 ust. 4 *Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. 2013.674). Ustawa ta zobowiązuje Samorząd Województwa do corocznego opracowywania i realizowania regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia, określającego w szczególności priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób, wymagających wsparcia na rynku pracy.

Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2012 - 2014

RPD 2014, w największej mierze opiera się na Krajowym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014 (dalej KPD). Dokument ten przyjęty został Uchwałą Nr 138/2012 przez Radę Ministrów dnia 21 sierpnia 2012 roku, z uwzględnieniem Krajowego Programu Reform *Europa 2020* (w zakresie *Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu*).

Szczególna korelacja, zarówno między regionalnym planem działań, jak i działaniem krajowym, zachodzić będzie w odniesieniu do określenia grup priorytetowych, które mają być objęte działaniami na rzecz aktywizacji, tj.: osób młodych, osób powyżej 50 roku życia, kobiet, osób niepełnosprawnych oraz osób z tzw. grupy NEET¹.

Strategia Rozwoju Kraju do 2020 roku

Kluczowym dokumentem dla Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia w 2014 roku jest także Strategia Rozwoju Kraju do 2020 roku, stanowiąca załącznik do Uchwały Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r. (poz. 882).

RPD na 2014 roku wpisuje się w dwa Priorytety tego dokumentu. Po pierwsze w Cel Strategiczny II.4. *Rozwój Kapitału Ludzkiego* w ramach, którego planowane są działania wspierające i pobudzające aktywność zawodową osób bezrobotnych, głównie poprzez wykształcenie modelu uczenia się przez całe życie i aktywnego poszukiwania pracy. W ramach

¹ Generacja NEET: *Not in Education, Employment, or Training* – młodzież bez pracy, nauki czy szkolenia., M. Szcześniak, Gloria Rondin: Pokolenie „ani-ani”: o młodzieży, która się nie uczy, nie pracuje i nie dba o samokształcenie.

**Program
Operacyjny
Wiedza
Edukacja
Rozwój 2014-
2020
(projekt)**

tego priorytetu planuje się również podjęcie działań umożliwiających start zawodowy młodych ludzi wchodzących na rynek pracy (transfer edukacja - zatrudnienie), w tym poprawę opłacalności podejmowania pierwszego zatrudnienia wśród osób młodych, wspieranie niepełnosprawnych oraz wydłużanie aktywności zawodowej osób starszych. Po drugie, w Obszar Strategiczny III. *Spójność społeczna i terytorialna*, którego dążenie skutkowało by wzrostem zatrudnienia i poprawą dostępu do podstawowych usług publicznych (tj. wysokiej jakości edukacji, aktywnego systemu świadczeń społecznych), wśród osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Jednym z podstawowych filarów wsparcia dla gospodarki kraju jest pobudzanie i wzmocnienie na rynku pracy osób młodych (w szczególności Grupy NEET), a więc osób w wieku od 15 do 24 lat, nie uczących się i nie posiadających zatrudnienia. Bezrobotni, którzy tworzą tę zbiorowość, to osoby o ogromnym potencjale, posiadający kompetencje do pracy, którzy będąc przy tym relatywnie mobilni, mimo tego nie znajdują pracy. Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia, w oparciu o projekt Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, pn. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020², uwzględnia tę grupę w swoich założeniach na 2014 rok. Zadaniem PO WER będzie finansowanie działań na rzecz poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy, jak również podnoszenie jakości szkolnictwa, w ramach pięciu priorytetów inwestycyjnych, w które wpisuje się RPD na 2014 rok:

- **Priorytet inwestycyjny 8.5**

Zapewnienie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,

- **Priorytet inwestycyjny 8.6**

Poprawa sytuacji osób młodych na rynku pracy oraz zwiększanie ich przedsiębiorczości, w szczególności osób,

² Ministerstwo Rozwoju Regionalnego – Projekt (wersja z dnia 2013-09-06).

**Długookresowa
Strategia
Rozwoju Kraju
do 2030 roku**

które nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu (Grupa NEET),

- **Priorytet inwestycyjny 8.8**

Opracowanie i wdrażanie zmian w zakresie monitorowania wynagrodzenia kobiet i mężczyzn, wyrównywania szans płci na rynku pracy oraz implementowania modelu godzenia życia zawodowego z prywatnym,

- **Priorytet inwestycyjny 8.11**

Wzrost efektywności usług instytucji rynku pracy oraz dostosowywanie ich do zmieniających się potrzeb, m.in. poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr instytucji rynku pracy,

- **Priorytet inwestycyjny 9.4**

Rozwój aktywnej integracji społeczno-zawodowej osób wykluczonych, ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem,

- **Priorytet inwestycyjny 9.8**

Wzmocnienie, koordynacja i tworzenie nowych warunków do rozwoju ekonomii społecznej.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w 2014 roku uwzględnia również dokument Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, pn. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 roku, opublikowany dnia 11 stycznia 2013 r. w Warszawie.

RPD 2014 nawiązuje do 8 celu strategicznego *Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych*, w tym:

- Wspieranie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- ulepszenie systemu pośrednictwa pracy oraz szkolnictwa technicznego i zawodowego, by były one lepiej dopasowane do potrzeb rynku pracy.

Strategia Rozwoju
Społeczno-
Gospodarczego
województwa
warmińsko-
mazurskiego do
2025 roku

Niezmiernie ważna, dla postanowień RPD na rok 2014, jest zaktualizowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do 2025 roku, przyjęta Uchwałą Nr XXVIII/553/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 25 czerwca 2013 r.

RPD 2014 wpisuje się w szczególności w Cel strategiczny *Wzrost aktywności społecznej*, w ramach którego planowane jest podniesienie jakości kapitału społecznego poprzez specjalne działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej, głównie poprzez wspieranie organizacji pozarządowych, które w dużej mierze tą aktywność inicjują. Planowane jest także pobudzanie i wzmacnianie struktur edukacji m.in. poprzez promowanie modelu kształcenia przez całe życie.

Strategia Polityki
Społecznej
województwa
warmińsko-
mazurskiego do
2020 roku

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia, w swoich założeniach na 2014 rok, uwzględnia również postanowienia zaktualizowanej Strategii Polityki Społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku, przyjętej Uchwałą Nr XIV/253/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 21 lutego 2012 r.

Ważnym dla RPD 2014 jest Priorytet III *Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych* poprzez opracowywanie i wdrażanie programów udzielających wsparcia osobom młodym, osobom po 50 roku życia, osobom długotrwale bezrobotnym oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym, trwale zwiększając ich kwalifikacje zawodowe i umiejętności społeczne oraz ich aktywność i mobilność zawodową. Założenia RPD 2014 obejmują również działania wspierające na rynku pracy osoby niepełnosprawne.

Strategia
zatrudnienia
i rozwoju zasobów
ludzkich
w województwie
warmińsko-
mazurskim do 2020

Ważnym elementem założeń RPD 2014 w regionie są działania na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego.

RPD 2014 jest dokumentem komplementarnym z wiodącym celem Strategii zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich w województwie warmińsko-mazurskim do 2020 roku: *Rozwój zasobów ludzkich niezbędnym warunkiem rozwoju społeczno-gospodarczego województwa*, w tym z przyjętymi dla jego

realizacji priorytetami: *Wzrost zatrudnienia, Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej, Efektywna organizacja rynku pracy, Równość szans do zatrudnienia, Aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia.*

Działania przewidziane do realizacji mają na celu: wzmocnić system wsparcia inwestorów tworzących miejsca pracy w regionie; rozbudować system samozatrudnienia poprzez zachęcanie i promowanie, a także stworzenie niezbędnej bazy dla bezrobotnych do podejmowania własnej działalności gospodarczej; dostosować system edukacji do potrzeb rynku pracy i in.

**Regionalny Plan
Działań na rzecz
Promocji
i
Upowszechniania
Ekonomii
Społecznej
w Województwie
Warmińsko-
Mazurskim na
lata 2011-2015**

W swoich zapisach RPD 2014 nawiązuje również do Regionalnego Planu Działań na rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2011-2015 (dalej RPDES), przyjętego przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 15 listopada 2011 roku w ramach Projektu systemowego „Efektywnie, Fachowo i Skutecznie na Warmii i Mazurach” realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (Priorytet VII, Działalność 7.1., Poddziałanie 7.1.3 PO KL 2007-2013).

Cel główny RPDES, do którego odwołuje się również RPD 2014, zakłada zwiększenie do końca 2015 roku udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa warmińsko-mazurskiego ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji zawodowej i społecznej grup zagrożonych wykluczeniem.

**Raporty
ewaluacyjne
Programu
Operacyjnego
Kapitał Ludzki**

Dodatkowo w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rok 2014 wykorzystywane są również wyniki badań z raportów ewaluacyjnych PO KL:

- Ocena działań prozatrudnieniowych w województwie warmińsko-mazurskim,

Projekt nowelizacja

Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

- Ocena funkcjonowania ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim.

Podczas tworzenia RPD na 2014 rok uwzględniony został również fakt, iż w 2014 roku planowana jest nowelizacja Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zaproponowane w dokumencie zmiany dotyczyć będą m.in.:

- poprawy efektywności działań urzędów pracy,
- poprawy jakości usług świadczonych bezrobotnym stosownie do ich potrzeb,
- nowych narzędzi wspierających tworzenie miejsc pracy i powrót do zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym dla powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka,
- wsparcia zatrudnienia młodych pracowników,
- wsparcia pracodawców zatrudniających bezrobotnych w wieku 50 PLUS.

To, co przede wszystkim jest istotne w propozycjach zmian kierunkowych, to dążenie do zaangażowania podmiotów zewnętrznych (podmiotów prywatnych, organizacji pozarządowych) w działania aktywizacyjne wspierające osoby oddalone od rynku pracy.

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020

Należy także pamiętać, iż dobiega końca okres programowania w perspektywie lat 2007-2013. Projekt nowego podziału środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020 to również nowe priorytety działań dla Warmii i Mazur.

W chwili obecnej projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2014-2020, jest w fazie konsultacji społecznych, po których zostaną określone cele tematyczne i priorytety inwestycyjne działań w przyszłej perspektywie finansowej.

W opracowanie Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim obok samorządowych jednostek organizacyjnych Województwa, włączeni są partnerzy lokalni, działający na rzecz rynku pracy.

W celu przygotowania projektu RPD na 2014 rok, Uchwałą nr 63/825/12/IV z dnia 11 grudnia 2012 roku, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego powołał Zespół do spraw Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia³. Członkami Zespołu są przedstawiciele samorządu województwa oraz wojewody, reprezentanci samorządowych jednostek wojewódzkich i powiatowych, regionalnych struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców, a także przedstawiciele nauki i szkolnictwa oraz reprezentanci organizacji pozarządowych.

Sformułowana w ramach prac Zespołu koncepcja RPD na 2014 rok, po jego zredagowaniu zostanie skierowana do konsultacji i zaopiniowania przez członków Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia oraz powiatowych jednostek samorządu terytorialnego.

Koordinacja działań została powierzona Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Olsztynie – prace nad tekstem dokumentu oraz czynności organizacyjne, w tym zebranie i opracowanie materiałów z konsultacji społecznych, wykonywane były przez zespół pracowników Wydziału Polityki Rynku Pracy WUP, powołany Zarządzeniem Dyrektora WUP nr 42/2013 z dnia 13 grudnia 2013 roku.

Gwarancją pełnej realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2014 rok jest włączenie się w jego wdrażanie z pełnym zaangażowaniem wszystkich instytucji rynku pracy – publicznych służb zatrudnienia; Ochotniczych Hufców Pracy; agencji zatrudnienia; instytucji szkoleniowych, instytucje dialogu społecznego oraz instytucji partnerstwa lokalnego.

³ Skład Zespołu został przedstawiony w Załączniku 1.

Rozdział 2. Opis sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim

2.1. Czynniki kształtujące sytuację społeczno-gospodarczą województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Niniejszy podrozdział opracowano na podstawie Komunikatu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego Nr 12/2013 (Urząd Statystyczny w Olsztynie) oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego. Większość danych podawanych jest według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, natomiast część odnosi się do trzeciego kwartału 2013 roku, co jest każdorazowo wskazane przy ich omawianiu.

Ludność

Na koniec czerwca 2013 roku województwo warmińsko-mazurskie zamieszkiwało 1 448 288 osób, co oznacza, że w porównaniu z 2012 r. liczba mieszkańców regionu zmniejszyła się o 3 662 osoby. Ludność regionu warmińsko-mazurskiego stanowi 3,8 % ludności Polski.

Podobnie jak w Polsce, większość ludności województwa warmińsko-mazurskiego (59%) mieszka w miastach. Według danych z 30 czerwca 2013 roku, zamieszkuje w nich 858 445 osób, tj. o 3 001 osób mniej niż w 2012 roku. Liczba mieszkańców wsi wyniosła 589 843 osoby i w ciągu roku zmniejszyła się o 661 osób. W strukturze ludności według płci przeważają kobiety, stanowiąc 51,0% populacji województwa warmińsko-mazurskiego. Liczebną przewagę kobiet odzwierciedla również współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn), który wyniósł w 2013 r. w województwie 104 (w kraju 107).

Zarówno w kraju, jak i w województwie warmińsko-mazurskim, coraz bardziej widoczny jest proces starzenia się społeczeństwa. Świadczy o tym rosnąca mediana wieku, czyli tzw. wiek środkowy, którego połowa ludności nie osiągnęła, a połowa już go przekroczyła. Według danych na koniec 2012 roku, wiek środkowy mieszkańca województwa warmińsko-mazurskiego wyniósł 37,6 lat (w 2011 r. – 37,2 lat). Populacja województwa należy do najmłodszych w kraju. Mediana dla Polski jest wyższa niż mieszkańca Warmii i Mazur i wynosi 38,7 lat.

Tabela 1. Ludność według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2011-2013 w województwie warmińsko- mazurskim (stan na 30 VI)

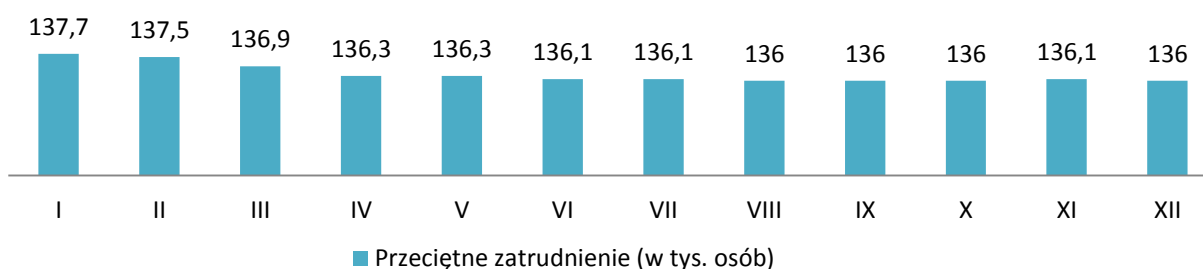
Grupy wiekowe	Lata			Lata		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
	W tysiącach			%		
Ludność ogółem	1 453 062	1 451 950	1 448 288	100	100	100
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17)	287 247	282 334	277 291	19,8%	19,4%	19,1%
Ludność w wieku produkcyjnym (18-59/64)	949 345	945 424	939 156	65,3%	65,1%	64,9%
Ludność w wieku poprodukcyjnym (60/65+)	216 470	224 192	231 841	14,9%	15,4%	16,0%

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie.

Zatrudnienie

W województwie warmińsko-mazurskim w 2012 roku⁴ liczba pracujących w sektorach gospodarki narodowej, z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyniosła 418 071 osób i była niższa o 4 809 osób, tj. o 1% porównując do 2011 roku. Z ogólnej liczby pracujących w 2012 roku, większość skupiał sektor prywatny – 311 547 osób (75%), w mniejszości zaś pozostawali pracownicy sektora publicznego – 106 524 osoby (25%).

Wykres 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2013 roku (w tys. osób)

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie.

⁴ Brak danych za 2013 rok.

W okresie styczeń- grudzień 2013 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 136,4 tys. osób i było niższe o 1,8% niż w analogicznym okresie 2012 r. Rok 2013 był rokiem utrzymującej się tendencji spadku liczby zatrudnionych. W skali roku największy spadek zatrudnienia odnotowano przede wszystkim w budownictwie (o 13,9%); pozostałej działalności usługowej (o 11,6%) oraz handlu, naprawie pojazdów samochodowych (o 5,3%). Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w ciągu roku w informacji i komunikacji (o 5,9%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,4%).

Wynagrodzenie

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 roku ukształtowało się na poziomie 3 039,13 zł; co oznacza iż w stosunku do 2012 r. wzrosło o 2,4%. W kraju wyniosło w tym samym okresie 3 873,20 zł, będąc tym samym o 2,9% wyższe niż w 2012 roku.

Przemysł

Produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób osiągnęła w 2013 roku wartość 27 241,6 mln zł i była o 1,1% niższa niż w 2012 roku (w kraju wzrost o 2,2%). W ujęciu rocznym wzrost produkcji sprzedanej odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (o 4,3%). Spadek natomiast odnotowano w górnictwie i wydobywaniu (o 31,5%); wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o 22,3%). Wydajność pracy w przemyśle na 1 zatrudnionego w tym okresie wyniosła 358,0 tys. i była o 2,1% wyższa niż przed rokiem.

Handel

Sprzedaż detaliczna towarów zrealizowana w 2013 roku w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób była o 17% wyższa w porównaniu z 2012 rokiem. Wzrost sprzedaży odnotowano między innymi w przedsiębiorstwach, zajmujących się sprzedażą: pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 37,2%), prasy, książek, pozostałej sprzedaży w wyspecjalizowanych sklepach (o 30,8%), paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 15,6%).

Sprzedaż hurtowa, zrealizowana w przedsiębiorstwach handlowych w okresie styczeń-grudzień 2013 spadła w porównaniu do analogicznego okresu w roku poprzednim o 2,6%.

Podmioty gospodarki narodowej

Podmioty gospodarki narodowej województwa warmińsko-mazurskiego stanowią 3,0% wszystkich podmiotów figurujących w systemie REGON w Polsce. W końcu grudnia 2013 roku w rejestrze REGON województwa wpisanych było 122,2 tys. podmiotów w porównaniu z 2012 rokiem, ich liczba zwiększyła o 2,3 tys., tj. o 1,9%. Pod względem ilości podmiotów gospodarki narodowej wpisanych w REGON, województwo zajmuje dwunaste miejsce w kraju.

Znaczną większość **podmiotów figurujących w rejestrze REGON** stanowiły jednostki sektora prywatnego (95,4%), natomiast 4,6% to jednostki sektora publicznego. Największą liczbą zarejestrowanych podmiotów charakteryzowały się powiaty grodzkie Olsztyn i Elbląg, natomiast wśród powiatów ziemskich najwięcej podmiotów wpisanych było w powiecie olsztyńskim, elbląskim, ostródzkim, iławskim i ełckim, a najmniej w węgorzewskim, gołdapskim, nidzickim oraz nowomiejskim.

Rozpatrując wskaźnik liczby **podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, przypadających na 10 tysięcy ludności**, należy zauważyć, iż województwo warmińsko-mazurskie cechuje się znacznym zróżnicowaniem pod względem tego wskaźnika. Osiąga on największe wartości w powiatach grodzkich – w mieście Olsztynie w 2012 roku wyniósł 1 272, natomiast w mieście Elblągu 991. Najmniej podmiotów, przypadających na 10 tysięcy ludności, zarejestrowanych zostało w powiecie działdowskim (604), elbląskim (636), nowomiejskim (646) oraz bartoszyckim (660). Pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, przypadających na 10 tys. mieszkańców, region nasz zajmuje 14 miejsce w kraju (w Polsce 1 032, Warmia i Mazury – 827).

Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej wpisane w rejestrze REGON według powiatów w latach 2012-2013

Powiat	2012 rok	2013 rok	Zmiana	
			w os.	%
Polska	3 975 334	4 070 259	94 925	2,4
Województwo	119 913	122 226	2 313	1,9
Bartoszycki	4 008	4 101	93	2,3
Braniewski	2 896	2 984	88	3,0
Działdowski	4 030	4 126	96	2,4
Elbląski	3 715	3 858	143	3,8
Miasto Elbląg	12 260	12 419	159	1,3
Ełcki	6 508	6 653	145	2,2
Giżycki	5 339	5 427	88	1,6
Gołdapski	2 175	2 183	8	0,4
Iławski	6 829	6 999	170	2,5
Kętrzyński	4 512	4 522	10	0,2
Lidzbarski	3 360	3 444	84	2,5
Mrągowski	4 687	4 729	42	0,9

Nidzicki	2 288	2 332	44	1,9
Nowomiejski	2 859	2 962	103	3,6
Olsztyński	10 117	10 465	348	3,4
Miasto Olsztyn	22 207	22 712	505	2,3
Olecki	3 040	3 035	-5	-0,2
Ostródzki	8 194	8 223	29	0,4
Piski	4 138	4 177	39	0,9
Szczygieński	5 077	5 168	91	1,8
Węgorzewski	1 674	1 707	33	2,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Największy procentowy wzrost liczby wpisanych podmiotów gospodarki narodowej w 2013 roku w stosunku do roku 2012 nastąpił w powiecie elbląskim (o 3,8%), a najmniejszy w powiatach: kętrzyńskim (o 0,2%), gołdapskim i ostródzkim (o 0,4%). Spadek liczby podmiotów nastąpił w powiecie oleckim – o 5 podmiotów, tj. o 0,2%.

W porównaniu do 2012 roku, we wszystkich miesiącach 2013 roku odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, przy czym największy, wynoszący 2,9% (tj. 3 444 podmioty) miał miejsce w sierpniu. Nieco niżej uplasował się wzrost liczby podmiotów w lipcu i we wrześniu 2013r. – o 2,8% (tj. odpowiednio 3 347 i 3 567 podmiotów).

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012-2013

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (w miesiącu)		Zmiana w liczbach	Zmiana w %
	2012	2013		
Styczeń	116 658	119 658	3 000	2,6
Luty	116 800	119 873	3 073	2,6
Marzec	117 052	119 982	2 930	2,5
Kwiecień	117 332	120 351	3 019	2,6
Maj	117 771	120 749	2 978	2,5
Czerwiec	118 143	121 284	3 141	2,7
Lipiec	118 333	121 680	3 347	2,8
Sierpień	118 639	122 083	3 444	2,9
Wrzesień	118 912	122 206	3 567	2,8
Październik	119 276	122 219	2 943	2,5
Listopad	119 700	122 224	2 524	2,1
Grudzień	119 913	122 226	2 313	1,9

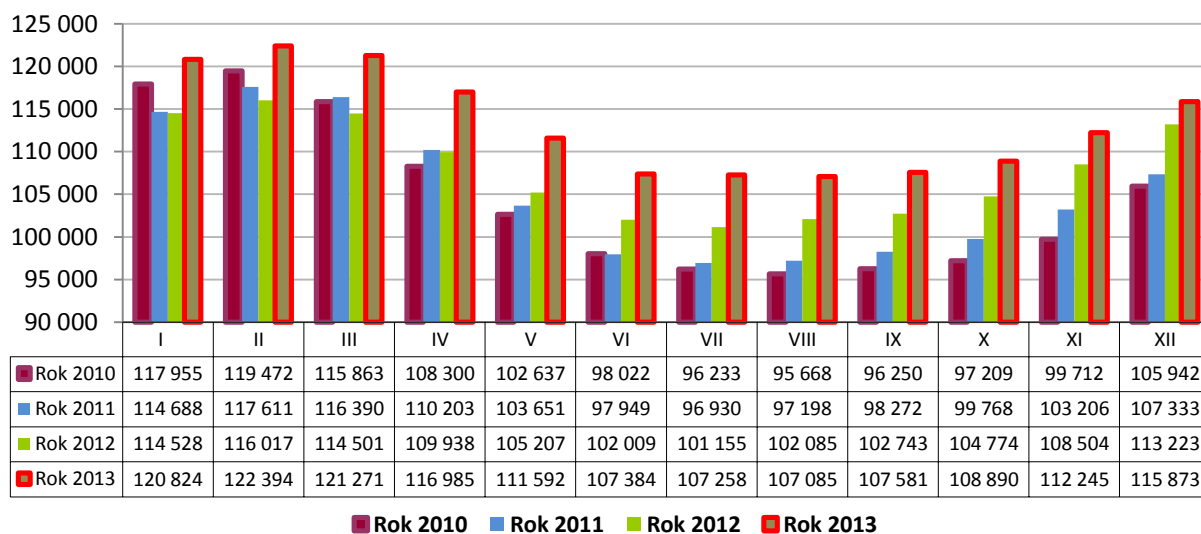
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Powyższe dane odnoszą się do podmiotów, zarejestrowanych w rejestrze REGON, jednak bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

2.2. Poziom bezrobocia

Jeden z celów Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2013 rok zakładał utrzymanie poziomu bezrobocia w granicach 116,2-120,5 tys. osób. Liczba bezrobotnych na koniec grudnia wyniosła 115 873 osoby, a zatem utrzymała się poniżej zakładanego poziomu.

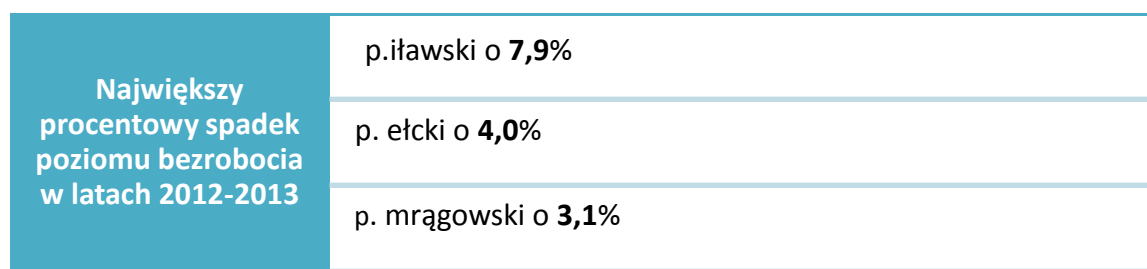
Wykres 2. Zmiany poziomu bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MPiPS – 01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

Biorąc pod uwagę czteroletni okres czasu (lata 2010-2013) zauważamy, że poziom bezrobocia systematycznie wzrasta. W porównaniu do 2012 roku, liczba osób zarejestrowanych w urzędach pracy w województwie wzrosła o 2 650 osób (tj. o 2,3%), natomiast odnosząc się do poziomu bezrobocia w 2010 roku, nastąpił wzrost o 9 931 osób (tj. o 9,3%).

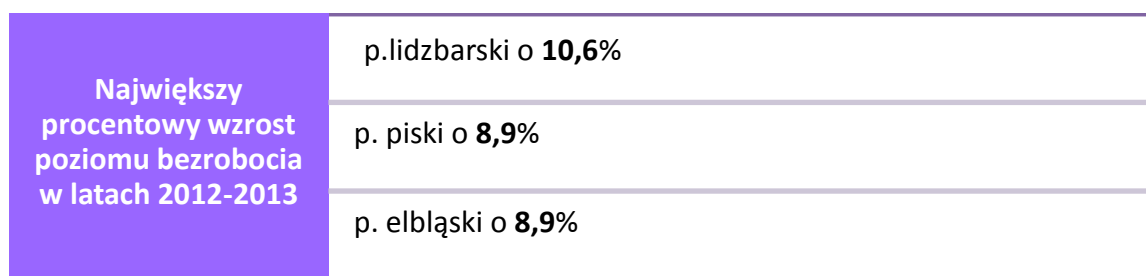
Rysunek 1. Powiaty, w których nastąpił największy procentowy spadek poziomu bezrobocia w latach 2012-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MPiPS – 01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

Pomimo, wzrostu poziomu bezrobocia, w analizowanym okresie (lata 2012-2013) w skali całego województwa, w sześciu powiatach, nastąpił spadek liczby bezrobotnych, a najbardziej w: iławskim (o 7,9%, tj. 366 osób), elckim (o 4,0%, tj. 346 osób) oraz mrągowskim (o 3,1%, tj. 135 osób).

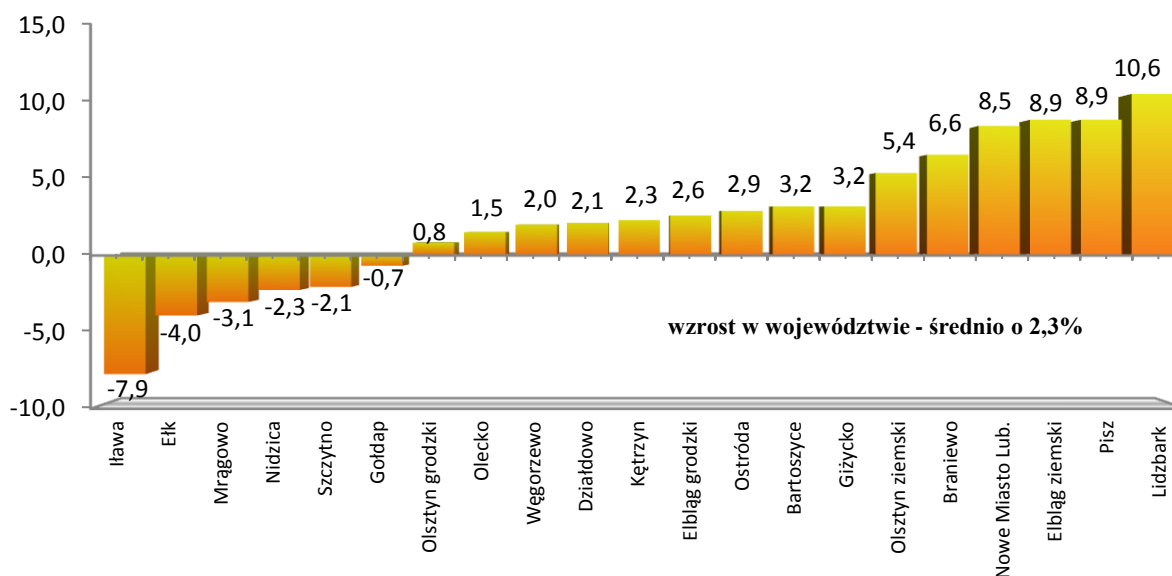
Rysunek 2. Powiaty, w których nastąpił największy procentowy wzrost poziomu bezrobocia w latach 2012-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MPiPS – 01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

W pozostałych powiatach liczba osób zarejestrowanych w urzędach pracy zwiększyła się. Największy wzrost wystąpił w: lidzbarskim (o 10,6%, tj. 402 osoby) oraz piskim i elbląskim o 8,9% (tj. odpowiednio 516 osób i 501 osób).

Wykres 3. Zmiany liczby bezrobotnych w % (grudzień 2012 – grudzień 2013)

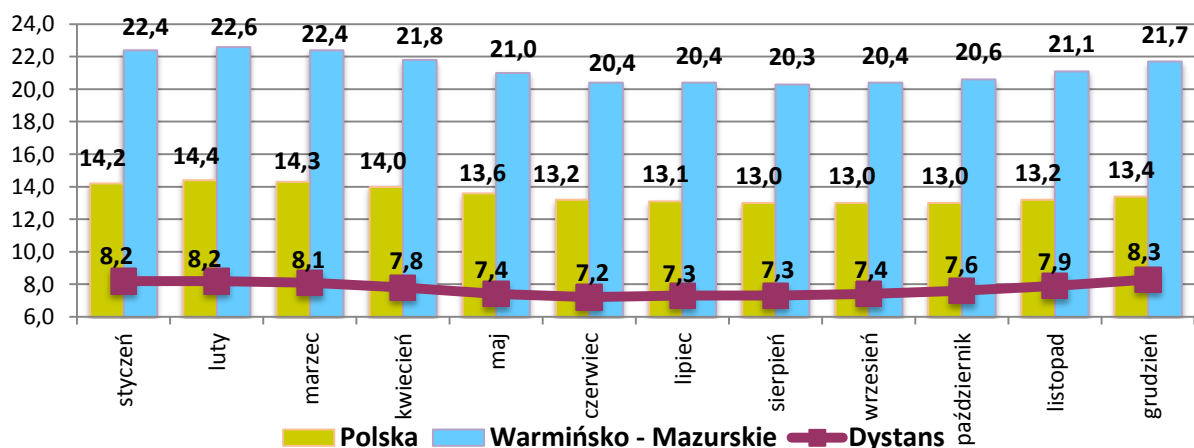

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MPiPS-01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

2.3. Stopa bezrobocia

W województwie warmińsko-mazurskim, wartość stopy bezrobocia w końcu grudnia 2013 roku, ukształtowała się na poziomie 21,7%, natomiast w kraju 13,4%. Wysokość tego wskaźnika w porównaniu do 2012 roku, w regionie zwiększyła się o 0,5 pkt proc., natomiast w kraju pozostała na niezmiennym poziomie. Biorąc pod uwagę stopę bezrobocia w kraju i województwie, zauważamy cykliczne zmiany w jej wartości, związane m.in. z sezonowością prac. W miesiącach jesienno-zimowych, w obu przypadkach, jej wartość ulegała zwiększeniu, osiągając największą skalę w lutym (dla regionu – 22,6%, dla Polski – 14,4%). Najmniejsza stopa bezrobocia rejestrowanego w regionie osiągnęła wartość 20,3% w sierpniu, natomiast w kraju od sierpnia do października wynosiła ona 13,0%.

Tabela 2. Stopa bezrobocia w kraju i województwie warmińsko-mazurskim w 2013 roku

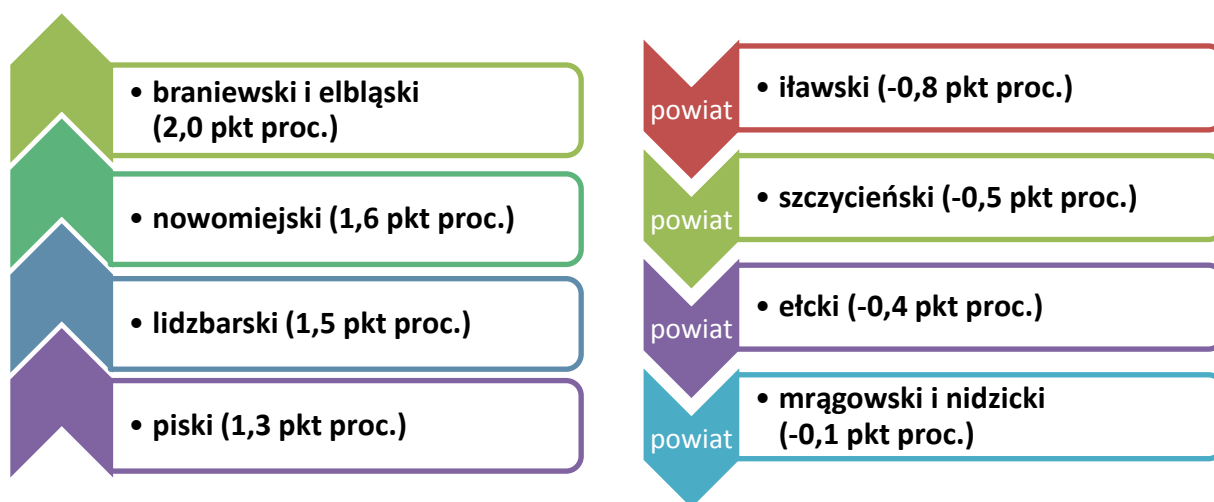
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najniższa stopa bezrobocia, i jednocześnie poniżej średniej województwa, w grudniu 2013 roku wystąpiła w czterech powiatach: iławskim, giżyckim oraz w miastach na prawach powiatu, tj. w Elblągu i Olsztynie. W stolicy województwa, wg danych na koniec 2013 roku, wskaźnik bezrobocia był najniższy w regionie i wyniósł 8,5%. Jest to o 0,2 pkt proc. więcej niż w analogicznym okresie roku 2012. Z kolei stopa bezrobocia w powiecie iławskim wyniosła 12,3%, co w ujęciu rocznym stanowi spadek jej wartości o 0,8 pkt proc. Zarówno w mieście Elblągu, jak i w powiecie giżyckim wskaźnik stopy bezrobocia wzrósł w stosunku do roku 2012 i wyniósł odpowiednio: 17,4% (wzrost o 0,3 pkt proc.) i 19,2% (wzrost o 0,6 pkt proc.).

Stopa bezrobocia, powyżej średniej wojewódzkiej, wystąpiła w siedemnastu powiatach. Największy jego wskaźnik charakteryzował obszar powiatu braniewskiego. Jego wielkość to aż 32,9%, co stanowi wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 2,0 pkt proc. Pomimo, iż to właśnie w tym powiecie subregionu elbląskiego odnotowano najwyższe natężenie bezrobocia (średnia dla subregionu to 22,0%), to jednak spośród trzech regionów Warmii i Mazur nie było ono najwyższe, odnotowano je bowiem w subregionie ełckim. Średnia stopy bezrobocia, w tym wypadku ukształtowała się na poziomie 25,9%, co stanowi o 4,2 pkt proc. więcej niż w całym województwie. Najwyższą stopą bezrobocia w tym subregionie charakteryzował się powiat piski – 32,7%.

Różnica między najwyższą (powiat braniewski – 32,9%) i najniższą (miasto Olsztyn – 8,5%) stopą bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła w 2013 roku – 24,4 pkt proc. Amplituda tych wskaźników jest bezsprzecznie ogromna. Jednocześnie obrazuje, jak trudna sytuacja na rynku pracy panuje w obrębie naszego województwa.

Rysunek 1. Dynamika wzrostu/spadku stopy bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim wg stanu na koniec grudnia 2012 i 2013 roku

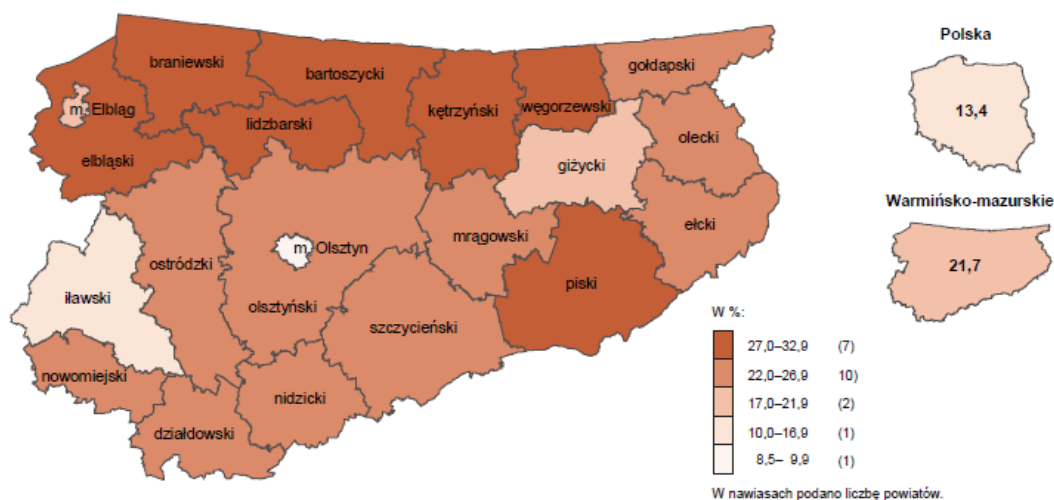

Źródło: Dane GUS. Opracowanie własne.

W porównaniu do 2012 roku stopa bezrobocia wzrosła w szesnastu powiatach. Największy wzrost tego wskaźnika – o 2,0 pkt proc. – odnotowano w powiecie braniewskim i elbląskim. W dalszej kolejności, ze wzrostem na poziomie 1,6 pkt proc., wskaźnik stopy bezrobocia podniósł się w powiecie nowomiejskim. Nieco mniejszy wzrost zaobserwowano w powiecie lidzbarskim – 1,5 pkt proc. W powiecie piskim, w stosunku do 2012 roku, wskaźnik poziomu bezrobocia wzrósł o 1,3 pkt proc.

W pozostałych pięciu powiatach odnotowano spadek poziomu bezrobocia. Największe obniżenie wskaźnika stopy bezrobocia, bo na poziomie 0,8 pkt proc., wystąpiło w powiecie iławskim. Nieco mniejszy spadek odnotowano w dwóch powiatach: szczycieńskim (spadek o 0,5 pkt proc.) oraz elckim (spadek o 0,4 pkt proc.). Zarówno w powiecie mrągowskim jak i nidzickim, które charakteryzowały się najniższym spadkiem poziomu bezrobocia, na koniec roku 2013 zaobserwowano obniżenie tego wskaźnika o 0,1 pkt proc.

Rysunek 1. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim według powiatów w grudniu 2013 roku

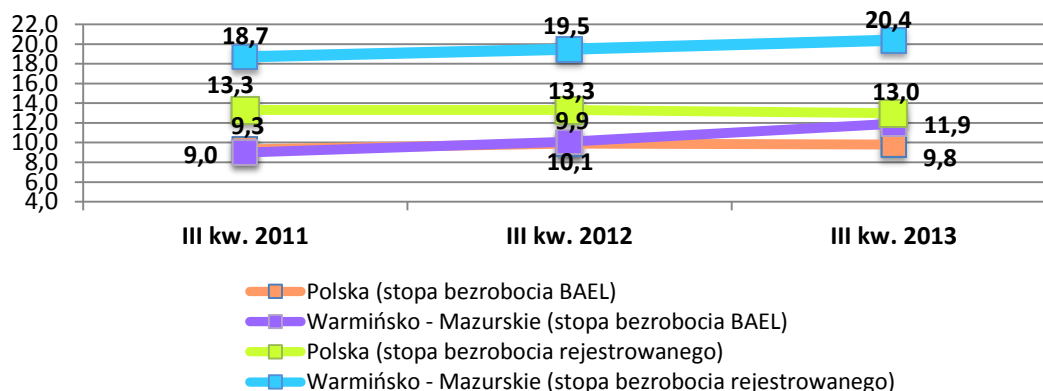

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie.

Cechą charakterystyczną województwa warmińsko-mazurskiego jest znacząca różnica pomiędzy stopą bezrobocia rejestrowanego, a stopą bezrobocia według BAEL. Wynika to m.in. z odmiennego definiowania osoby bezrobotnej przy obliczaniu stopy bezrobocia według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), a stopy bezrobocia rejestrowanego. Według BAEL część osób bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy, nie jest bezrobotna, lecz bierna zawodowo lub pracująca w „szarej strefie”, natomiast rejestracja w urzędach pracy przez bezrobotnego, często jest warunkiem otrzymania ubezpieczenia zdrowotnego. Z tego względu, stopa bezrobocia według BAEL, na koniec trzeciego kwartału 2013 roku ukształtowała się na poziomie 11,9% i była o 8,5 pkt proc. niższa od stopy bezrobocia rejestrowanego.⁵ Również dystans tego wskaźnika dla Polski i regionu uległ zmniejszeniu i wyniósł 2,1 pkt proc.

⁵ Brak danych za IV kwartał 2013 rok.

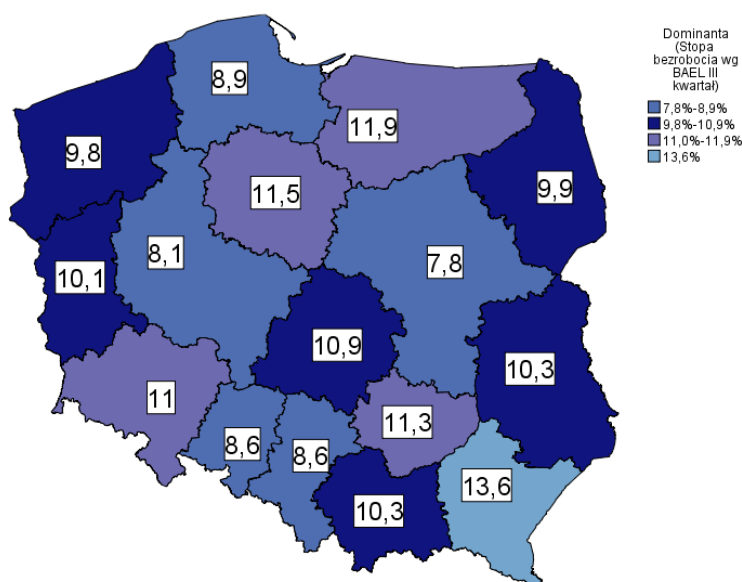
Wykres 4. Stopa bezrobocia według BAEL oraz stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju w III kwartale w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych BAEL.

Analizując wielkość stopy bezrobocia według BAEL w województwie warmińsko-mazurskim, w poszczególnych poziomach wykształcenia, zauważamy, że najwyższy jej wskaźnik występuje wśród osób bezrobotnych legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (19,0%) oraz średnim ogólnokształcącym (13,9%). Natomiast najniższa stopa bezrobocia dotyczy osób z wykształceniem wyższym (5,7%).

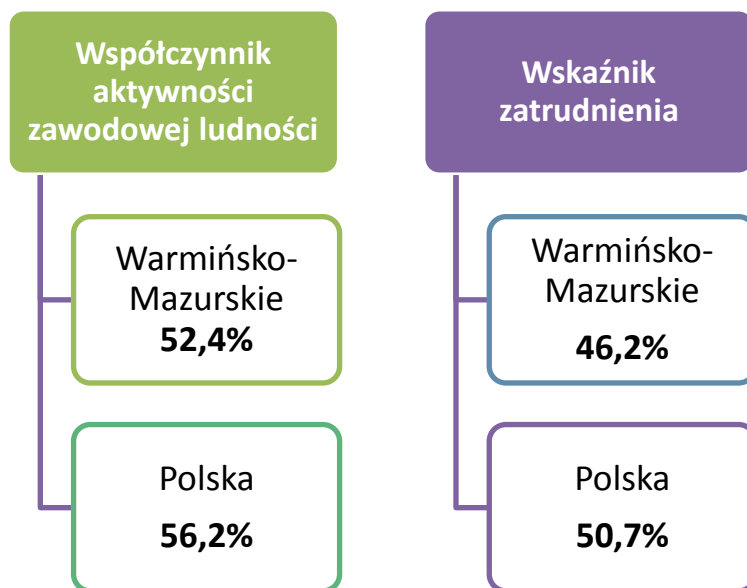
Wykres 5. Stopa bezrobocia wg BAEL w Polsce według województw w trzecim kwartale 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych BAEL.

Region warmińsko-mazurski ma jeden z najwyższych poziomów stopy bezrobocia według BAEL w kraju, wynoszącą 11,9%. Jedyne w województwie podkarpackim wskaźnik ten jest większy – w III kwartale 2013 roku wyniósł 13,6%. Pozostałe województwa osiągnęły niższą wartość wahającą się od 7,8% w województwie mazowieckim do 11,3% w świętokrzyskim.

Rysunek 3. Współczynnik aktywności zawodowej ludności oraz wskaźnik zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim w III kwartale 2013 roku⁶

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych BAEL.

Region nasz posiada jedną z najniższych wartości **współczynnika aktywności zawodowej ludności** w Polsce. W trzecim kwartale 2013 roku wskaźnik tej wyniósł 52,4% dla województwa warmińsko-mazurskiego, natomiast 56,2% dla Polski. Jedyne województwo zachodniopomorskie posiada niższy współczynnik aktywności zawodowej ludności, który wyniósł 52,2%. Natomiast w gronie siedmiu województw, które posiadają wyższą wartość tego wskaźnika niż średnia w kraju (52,4%), znajdują się m.in.: Mazowieckie (59,2%), Wielkopolskie (58,2%) oraz Łódzkie (57,9%).

Pomimo, że **wskaźnik zatrudnienia** w województwie warmińsko-mazurskim, w porównaniu z trzecim kwartałem 2012 roku zwiększył się o 0,5 pkt proc. nadal pozostaje najniższy w kraju i wyniósł 46,2%. W Polsce wskaźnik zatrudnienia w trzecim kwartale 2013 roku osiągnął wielkość 50,7%, pozostając na niezmiennym poziomie w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego. Tylko pięć województw posiada wyższy wskaźnik zatrudnienia, niż średnia w kraju (50,7%). Jego wielkości wahają się od 50,8% w województwie lubelskim do 54,6% w województwie mazowieckim.

⁶ Brak danych za IV kwartał 2013 rok.

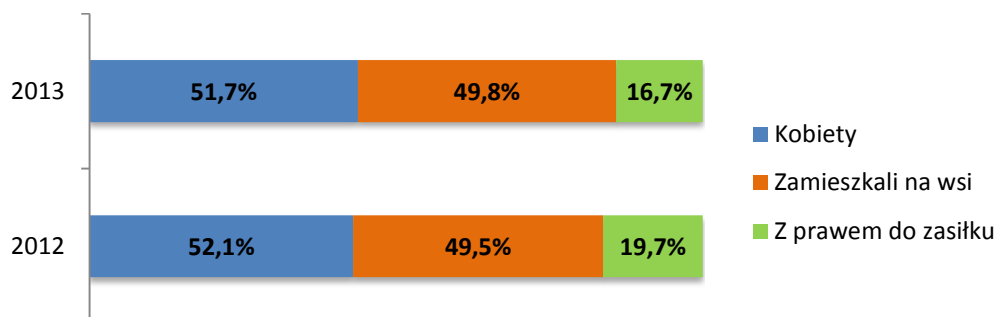
2.4. Struktura regionalnego bezrobocia

W strukturze regionalnego bezrobocia w dalszym ciągu dominują kobiety. Na koniec 2013 roku, spośród 115 873 osób zarejestrowanych w lokalnych urzędach pracy, kobiety stanowiły 51,7% (59 915 osób). Co prawda, odsetek kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w odniesieniu do roku 2012 zmalał o 0,4 pkt proc., to jednak nieprzerwanie bezrobotnych kobiet jest więcej niż pozostających bez zatrudnienia mężczyzn.

Inaczej prezentuje się sytuacja w grupie osób ze względu na miejsce zamieszkania. Na przestrzeni dwóch ostatnich lat udział procentowy mieszkańców wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 0,3 pkt proc. (wzrost o 1 579 osób), niemniej grupa ta stanowi nadal niższy odsetek wśród wszystkich zarejestrowanych niż ma to miejsce w przypadku mieszkańców miast.

Wyraźną zmianę obserwujemy wśród bezrobotnych, którym przysługuje prawo do zasiłku. Na koniec 2013 roku udział procentowy tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych ukształtował się na poziomie 16,7% i zmniejszył się w stosunku do roku 2012 o 3,0 pkt proc. (spadek o 3 005 osób).

Wykres 6. Udział procentowy grup bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w latach 2012-2013

Źródło: Dane PUP. Opracowanie własne.

Grupą wymagającą osobnej uwagi są bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy. To oni bowiem mają największe problemy ze znalezieniem zatrudnienia lub są coraz częściej z rynku pracy wykluczani.

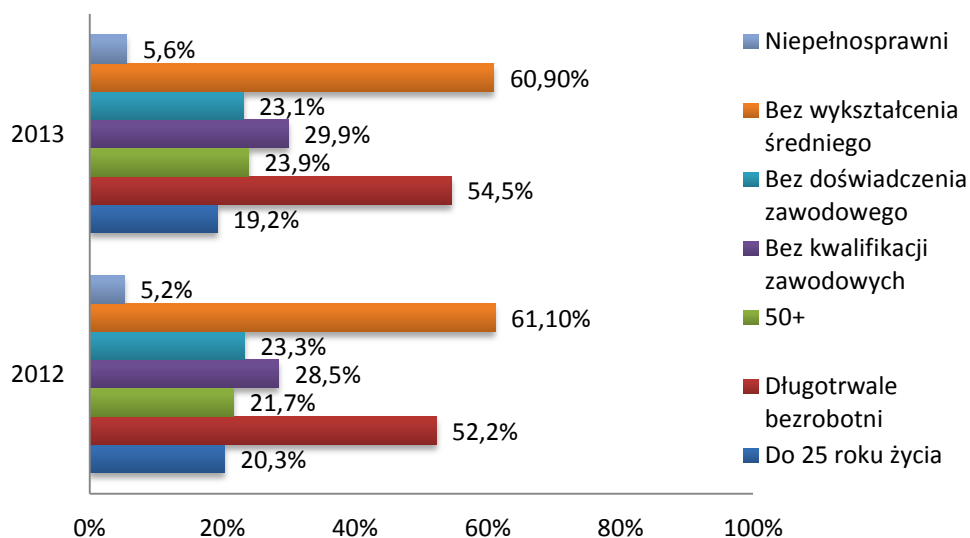
Wg stanu na koniec grudnia 2013 roku, najwyższy odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych miały osoby bez wykształcenia średniego – 60,9% (spadek w stosunku do roku 2012 o 0,2 pkt proc.). Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w tej grupie w porównaniu do analogicznego okresu roku 2012 zmalała o 1 371 osób (spadek o 2,0%). Biorąc pod uwagę czynnik wykształcenia jako jeden z najbardziej sprzyjających w poszukiwaniu pracy

i decydujących w procesie rekrutacji, trzeba stwierdzić, iż bezrobotni w tej kategorii w dalszym ciągu stanowią zbyt duży odsetek na rynku pracy.

Kolejną kategorią osób, która charakteryzuje się wysokim udziałem procentowym w ogólnej liczbie zarejestrowanych, są osoby długotrwale bezrobotne. Szczególny niepokój budzić może fakt, że na przestrzeni ostatnich lat liczba bezrobotnych w tej kategorii systematycznie wzrasta. Na koniec 2013 roku pozostających bez pracy w tej grupie było 63 186 osób, a więc o 4 093 osoby (o 6,9%) więcej niż w roku 2012. Wzrósł również odsetek długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie nie mających zatrudnienia z 52,2% w roku 2012 do 54,5% w roku 2013 (wzrost o 2,3 pkt proc.).

Trzecią grupą, co do wielkości udziału procentowego w ogóle bezrobotnych, stanowią osoby nie posiadające kwalifikacji zawodowych – w odniesieniu do roku 2012 nastąpił wzrost ich odsetka o 1,4 pkt proc. W porównaniu z analogicznym okresem roku 2012 liczba bezrobotnych w tej kategorii wzrosła o 2 356 osób (o 7,3%) i na koniec 2013 roku ukształtowała się na poziomie 34 595 osób.

Wykres 7. Wybrane grupy bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy 2012-2013

Źródło: Dane PUP. Opracowanie własne.

W dalszym ciągu bezrobotni bez doświadczenia zawodowego stanowią wysoki odsetek w ogóle bezrobotnych. Wg stanu na koniec 2013 roku wskaźnik dla osób tej kategorii ukształtował się na poziomie 26 772 osób (23,1%), a więc zaledwie 0,2 pkt proc. mniejszym niż w analogicznym okresie 2012 roku. Co prawda udział procentowy tej grupy wśród wszystkich zarejestrowanych spadł, to jednak liczba bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego wzrosła z 26 332 osób w roku 2012 do 26 772 osób w roku 2013 (wzrost o 1,7%).

Szczególnie trudna jest sytuacja bezrobotnych po 50 roku życia, których odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych systematycznie wzrasta – wg stanu na koniec 2013 roku wyniósł on 23,9% (27 677 osób) i był wyższy w odniesieniu do roku poprzedniego o 2,2 pkt proc. Ogólna liczba bezrobotnych 50+ zwiększyła się w stosunku do 2012 roku o 3 062 osoby (o 12,4%). Jest to duży wzrost w skali roku, tym bardziej, że prognozy demograficzne dla Polski wskazują na pogłębianie się tego trendu.

Równie wysokim odsetkiem w ogóle bezrobotnych charakteryzuje się grupa bezrobotnych do 25 roku życia – w 2013 roku było to 19,2% (22 234 osoby), a zatem o 1,1 pkt proc mniej niż w roku 2012. Ogólna liczba bezrobotnych w tej kategorii spadła – wg stanu na koniec 2013 roku o 759 osób (o 3,3%). Zaobserwowano poprawę wskaźników, mimo to w dalszym ciągu wśród osób w tym wieku panuje wysokie bezrobocie.

Ostatnią omawianą grupą osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy są osoby niepełnosprawne. Ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych jest relatywnie niski – w 2013 roku wyniósł on 5,6% (6 536 osób), przy 5,2% (5 843 osoby) w roku poprzedzającym. Niemniej osoby w tej kategorii są szczególnie narażone na możliwość wykluczenia społecznego właśnie z uwagi na swoją specyficzną sytuację życiową. Liczba bezrobotnych w roku 2013 zwiększyła się w odniesieniu roku poprzedniego o 693 osoby (o 11,9%). Jest to wzrost porównywalny ze wzrostem obserwowanym wśród osób po 50 roku życia.

Tabela 4. Struktura bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim według czasu pozostawania bez pracy (2012-2013)

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	2013	2012	Dynamika w pkt proc.
do 1	8,9%	9,5%	-0,6
1-3	18,9%	20,9%	-2,0
3-6	17,7%	17,5%	0,2
6-12	18,6%	17,7%	0,9
12-24	17,8%	17,9%	-0,1
pow. 24	18,1%	16,5%	1,6

Źródło: Dane PUP. Opracowanie własne.

Bezrobocie w województwie warmińsko-mazurskim jest zróżnicowane pod względem cech socjodemograficznych – jedną z nich jest czas pozostawania bezrobotnych bez pracy. Analizując sytuację grupy osób w tej kategorii w 2013 roku, największy odsetek – 18,9% (21 916 osób) – stanowią osoby pozostające bez zatrudnienia **od 1 do 3 miesięcy**. W odniesieniu do roku poprzedniego jest to również największy spadek, bo na poziomie 2,0 pkt proc. Najmniej osób bezrobotnych pozostaje bez pracy do **1 miesiąca** – jedynie 8,9% (10 328 osób) – w stosunku do roku 2012 w tej grupie zanotowano spadek na poziomie 0,6 pkt proc. Wciąż duży udział w strukturze bezrobotnych pozostających bez pracy mają osoby niezatrudnione **powyżej 24 miesięcy** – 18,1% (20 940 osób). Na koniec roku 2013 odsetek ten zwiększył się względem roku poprzedniego o 1,6 pkt proc.

Tabela 5. Struktura bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim według grup wiekowych (2012-2013)

Wiek	2013	2012	Dynamika w pkt proc.
18-24	19,2%	20,3%	-1,1
25-34	27,8%	29,0%	-1,2
35-44	20,1%	19,9%	0,2
45-54	19,7%	19,4%	0,3
55-59	10,3%	9,0%	1,3
60-64	2,8%	2,4%	0,4

Źródło: Dane Pup. Opracowanie własne.

Osoby bezrobotne zarejestrowane w urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskim to głównie poszukujący pracy w przedziale wiekowym **25-34**, a więc osoby stosunkowo młode. Analizując ich sytuację na rynku pracy w przeciągu dwóch ostatnich lat można zauważyć, iż uległa ona nieznacznej poprawie. Z 32 863 (29%) osób zarejestrowanych w urzędach pracy w roku 2012, ich liczba w następnym roku spadła o 641 (o 2%) osób. Nastąpił również spadek (o 1,2 pkt proc.) odsetka bezrobotnych w tej kategorii wiekowej wśród ogółu zarejestrowanych. Zmniejszyła się również liczba bezrobotnych w wieku **18-24 lata**. Podczas gdy w roku 2012 udział procentowy tej grupy w ogóle bezrobotnych

utrzymywał się na poziomie 20,3% (22 993 osoby), to wg stanu na koniec 2013 roku wskaźnik ten osiągnął wartość 19,2% (22 234), a więc o 1,1 pkt proc. mniej.

Potwierdzeniem dla prognoz demograficznych, zarówno krajowego (GUS) jak i europejskiego (EUROSTAT) urzędu statystycznego są dane przekazywane przez urzędy pracy województwa warmińsko-mazurskiego. Wynika z nich, że rejestruje się coraz więcej bezrobotnych wieku **55-59 lat**. Co prawda grupa ta, w ogólnej liczbie bezrobotnych, utrzymuje się na poziomie 10,3% (11 980 osób) – wzrost w stosunku do roku 2012 o 1,3 pkt proc. – to jednak można zauważyć rosnącą tendencję w tej kategorii bezrobotnych.

Spośród wszystkich grup wiekowych najmniejszy odsetek stanowią osoby w wieku **60-64 lata**. Według stanu na koniec 2013 roku bezrobotnych w tej kategorii wiekowej było 2,8% (3 294 osoby) – o 0,4 pkt proc. więcej niż w roku 2012. Jest to stosunkowo niski wskaźnik, należy jednak pamiętać, że osoby w tym wieku są często wykluczane z rynku pracy, jako te, których poziom wiedzy, kwalifikacji i kompetencji dawno się zdezaktualizował – zmniejszenie wskaźnika bezrobocia wśród osób starszych to jedno z większych wyzwań stojących przed urzędami pracy.

Tabela 6. Struktura bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim według wykształcenia (2012-2013)

Wykształcenie	2013	2012	Dynamika w pkt proc.
Wyższe	9,0%	8,8%	0,2
Policealne i średnie zawodowe	19,3%	19,4%	-0,1
Średnie ogólnokształcące	10,8%	10,7%	0,1
Zasadnicze zawodowe	27,9%	28,3%	-0,4
Gimnazjalne i poniżej	33,0%	32,9%	0,1

Źródło: Dane PUP. Opracowanie własne.

Bezrobotni w województwie warmińsko-mazurskim to najczęściej osoby posiadające wykształcenie **gimnazjalne i niższe** – w 2013 roku 33% (38 190 osób) spośród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby, które zakończyły edukację na tym właśnie poziomie (wzrost w skali roku na poziomie 0,1 pkt proc.). Równie duży odsetek stanowią bezrobotni z wykształceniem **zasadniczym zawodowym** – 27,9% (32 374 osoby) – spadek

w skali roku na poziomie 0,4 pkt proc. Najmniejszy udział procentowy wśród ogółu bezrobotnych w tej kategorii stanowią osoby, które ukończyły szkoły **wyższe** – 9,0% (10 378 osób) – wzrost w skali roku na poziomie 0,2 pkt proc.

Tabela 7. Struktura bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim według stażu pracy (2012-2013)

Staż pracy	2013	2012	Dynamika w pkt proc.
do 1 roku	15,3%	14,8%	0,5
1-5	24,0%	24,8%	-0,8
5-10	15,2%	15,5%	-0,3
10-20	15,3%	15,0%	0,3
20-30	10,0%	9,7%	0,3
30 i więcej	3,1%	2,8%	0,3
bez stażu	17,1%	17,4%	-0,3

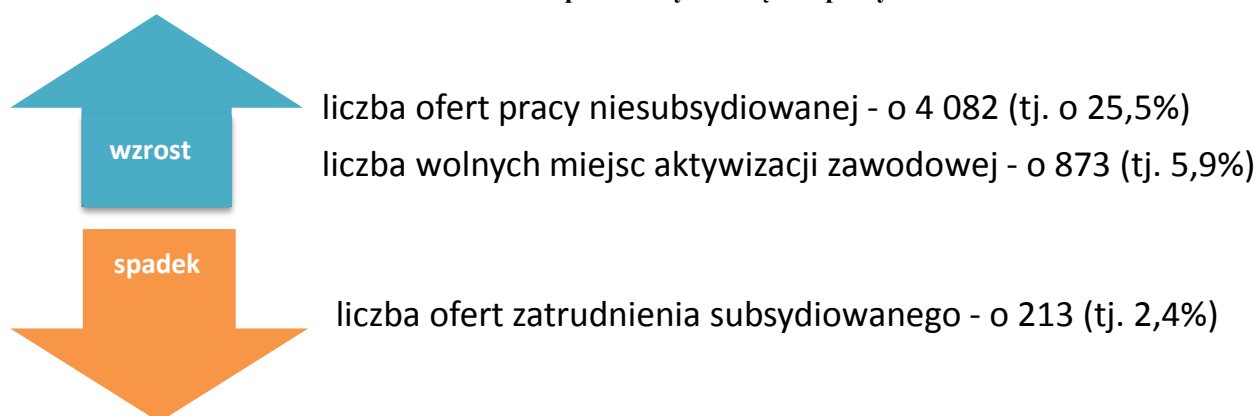
Źródło: Dane Pup. Opracowanie własne.

Jednym z podstawowych czynników warunkujących pozyskanie zatrudnienia jest doświadczenie zawodowe. Spośród wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy największy odsetek tworzyły w 2013 roku osoby ze stażem pracy **od 1 do 5 lat** – stanowiły one 24% (27 809 osób) – to o 0,8 pkt proc. mniej niż w 2012 roku. Ponad 17% (19 862 osoby) bezrobotnych wg stanu na koniec 2013 roku to osoby **nie posiadające stażu pracy** – w odniesieniu do roku 2012 obserwujemy spadek tego wskaźnika o 0,3 pkt proc. Najmniejszy udział procentowy na rynku pracy mają osoby ze stażem **30 lat i więcej** – na koniec 2013 roku stanowiły one 3,1% (3 545 osób) – to 0,3 pkt proc. więcej w stosunku roku 2012.

2.5. Oferty wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej

W 2013 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 44 162 oferty wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, o 4 742 oferty, tj. o 12,0% więcej niż w 2012 roku. W liczbie tej było 8 489 miejsc subsydiowanych ze środków publicznych (m.in. prace interwencyjne, roboty publiczne, dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej), które stanowiły 19,2% ogółu ofert. W 2013 roku, pracodawcy zgłosili do urzędów pracy w regionie 20 075 ofert pracy niesubsydiowanej, tj. 45,5% ogółu. Wśród ogółu ofert pracy było 15 598 (35,3%) wolnych miejsc aktywizacji zawodowej (m.in. staży, szkoleń, przygotowania zawodowego, prac społecznie użytecznych).

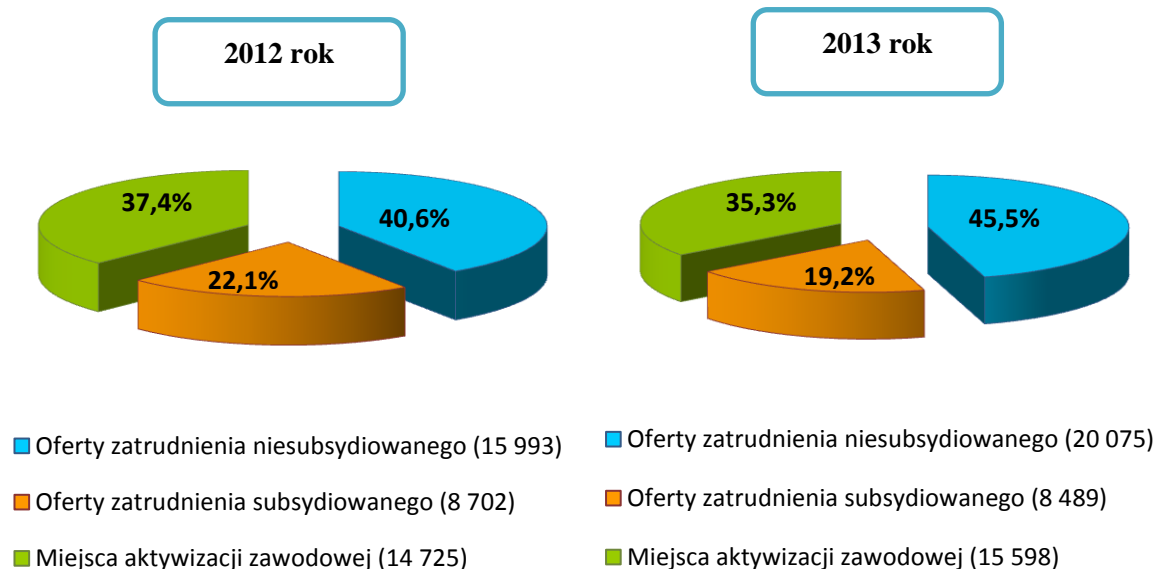
Rysunek 4. Zmiany wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszone w latach 2012-2013 do powiatowych urzędów pracy

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

Na przestrzeni lat 2012 – 2013 zauważamy zmiany w strukturze ofert wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, jakimi dysponują powiatowe urzędy pracy w województwie. W 2013 roku, oferty zatrudnienia niesubsydiowanego stanowiły 45,5% ogółu, w stosunku do 2012 roku nastąpił wzrost tych ofert o 4,9 pkt proc. Natomiast udział procentowy, zarówno ofert zatrudnienia subsydiowanego, jak i miejsc aktywizacji zawodowej zmniejszył się odpowiednio o 2,9 pkt proc oraz 2,1 pkt proc.

Wykres 8. Oferty wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim pozyskane w latach 2012-2013

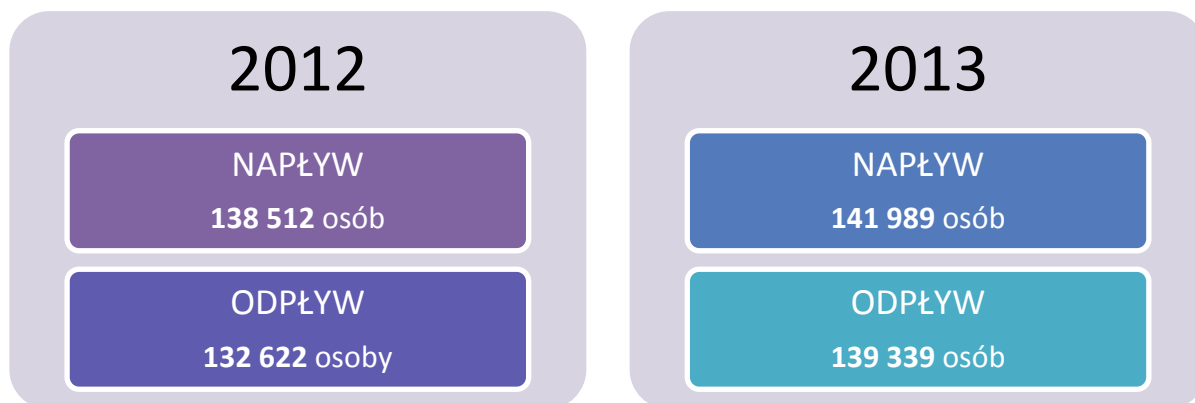

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01.

2.6. Płynność bezrobocia

W 2013 roku, w powiatowych urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego zarejestrowanych zostało 141 989 osób, jest to o 3 477 osób (2,5%) więcej niż w 2012 roku. Liczba osób, którzy powracają do rejestru urzędu pracy wzrasta. W 2013 roku, 120 130 osób (84,6% napływu) zarejestrowało się po raz kolejny, jest to o 4 872 osoby (4,2%) więcej niż w 2012 roku. Z liczby tej, 24 260 osób (20,2%) stanowią osoby, które zakończyły udział w aktywnych programach rynku pracy, jest to o 6 199 osób (34,3%) więcej niż w 2012 roku. Natomiast rejestrujących się po raz pierwszy w urzędach pracy było 21 859 osób tj. 15,4% napływu. Liczba tych osób, w stosunku do 2012 roku, spadła o 1 395 osób (tj. 6,0%).

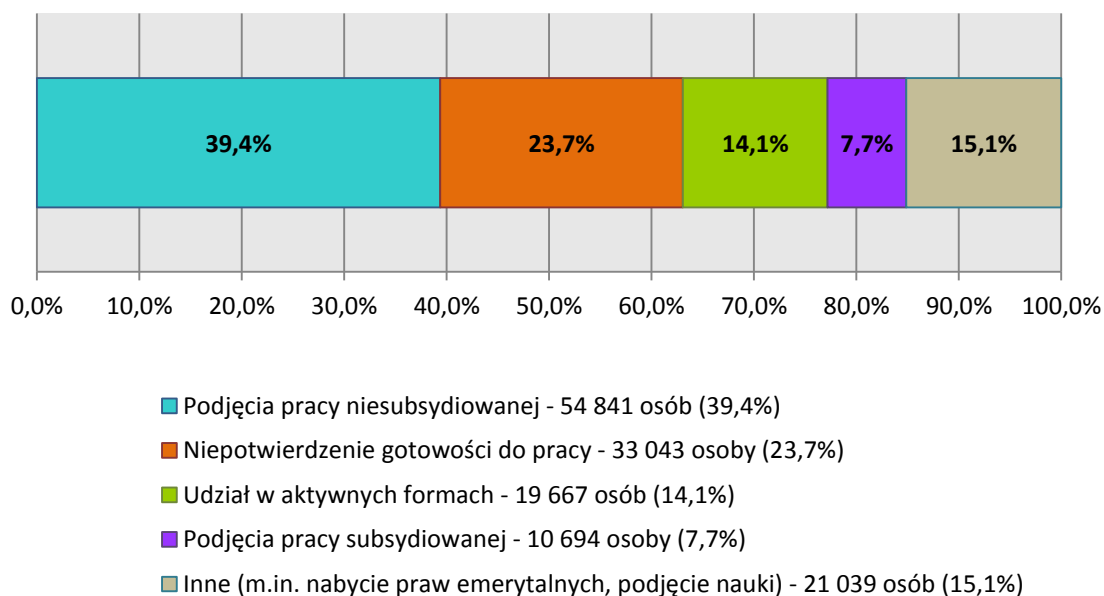
Rysunek 5. Odpływy i napływy do bezrobocia w latach 2012-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MPiPS-01.

W 2013 roku, z ewidencji bezrobotnych wyrejestrowano 139 339 osób – o 6 717 osób (o 5,1%) więcej niż rok wcześniej. Najczęstszą przyczyną wyłączeń w analizowanym okresie było podjęcie pracy niesubsydiowanej - 54 841 osób (39,4%). Osoby, które zostały wyłączone z ewidencji z powodu nie potwierdzenia gotowości do podjęcia zatrudnienia stanowiły 23,7% (33 043 osoby). W związku z udziałem w aktywnych formach, w 2013 roku wyrejestrowano 19 667 osób (14,1%), natomiast pracę subsydiowaną podjęło 10 694 osoby (7,7% odpływu).

Wykres 9. Przyczyny wyłączeń z ewidencji bezrobotnych w 2013 roku

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS – 01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

2.7. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych

W 2013 roku dzięki środkom z Funduszu Pracy i EFS działania aktywizacyjne urzędy pracy podjęły wobec 19 667 osób, czyli o 7,3% (1 337 osób) więcej niż w 2012 roku. Liczba osób, która podjęła zatrudnienie subsydiowane pozostała zbliżona do 2012 roku i wyniosła 10 694 osoby (wzrost o 0,3%, tj. 29 osób). Natomiast dzięki pośrednictwu pracy, bądź podejmując własną inicjatywę, pracę „z wolnego rynku” podjęło 54 841 osób, jest to o 15,3% (7 294 osoby) więcej niż w 2012 roku.

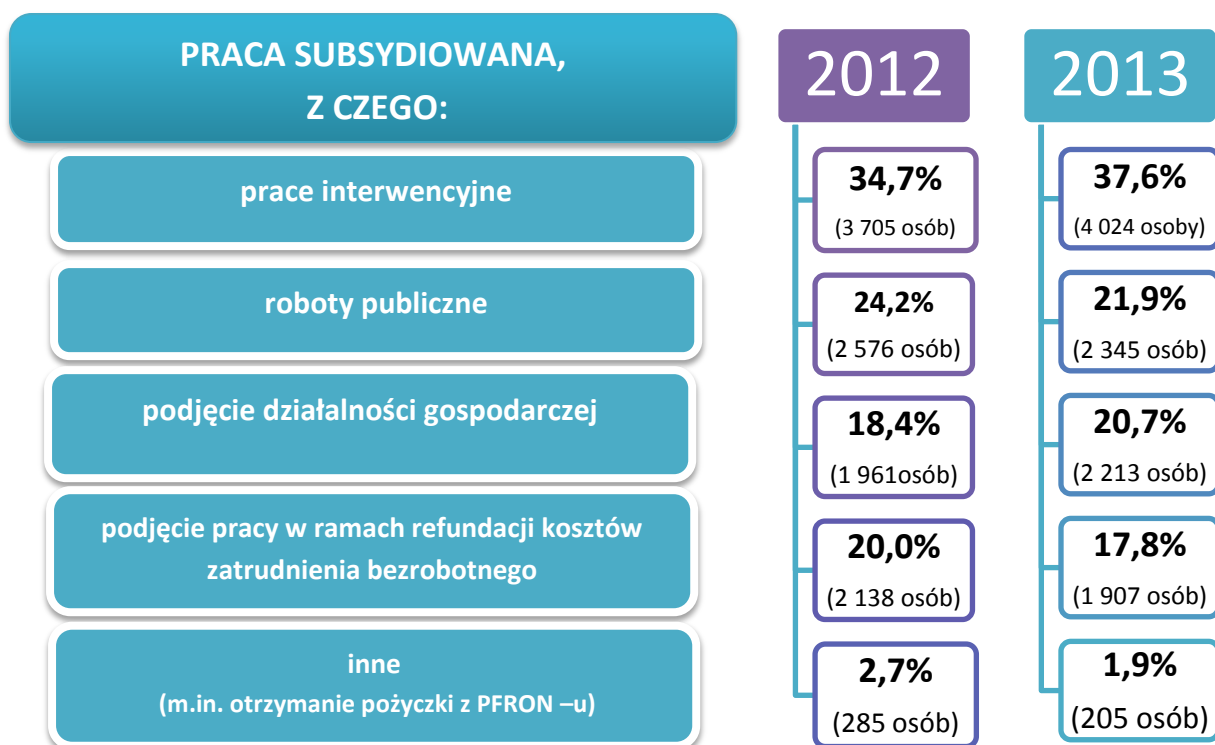
Tabela 3. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012-2013

Wyszczególnienie	2012	2013	Zmiany do 2012 w liczbach	Zmiany do 2012 w %
PODJĘCIA PRACY	58 212	65 535	7 323	12,6
❖ SUBSYDIOWANEJ w tym, m.in.:	10 665	10 694	29	0,3
- prace interwencyjne	3 705	4 024	319	8,6
- roboty publiczne	2 576	2 345	-231	-9,0
- podjęcie działalności gospodarczej	1 961	2 213	252	12,9
- podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	2 138	1 907	-231	-10,8
❖ NIESUBSYDIOWANEJ	47 547	54 841	7 294	15,3
❖ SZKOLENIA	3 933	4 392	459	11,7
❖ PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE	5 683	5 700	17	0,3
❖ STAŻ	8 654	9 493	839	9,7
❖ PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH	60	82	22	36,7

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS – 01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

Jak wynika ze statystyk, w 2013 roku, nadal najwięcej osób (4 024 osoby, tj. 37,6%) podejmowało subsydiowane zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych, jest to wzrost, w stosunku do 2012 roku o 319 osób (8,6%). Pracę w ramach robót publicznych podjęło 2 345 osób, tj. 31,9% bezrobotnych, (spadek o 231 osób, tj. 9,0%). Własną działalność gospodarczą otworzyło w ramach dotacji 2 213 osób (20,7%), w stosunku do 2012 roku nastąpił wzrost o 252 osoby (12,9%). W 2013 roku, w ramach refundacji utworzenia bądź doposażenia miejsca pracy, udzielono dotacji 933 pracodawcom, na utworzenie 1 174 miejsc pracy. Na stanowiskach utworzonych w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego zatrudniono w 2013 roku 1 907 bezrobotnych (o 231 osób, tj. 10,8% mniej niż w 2012 roku).

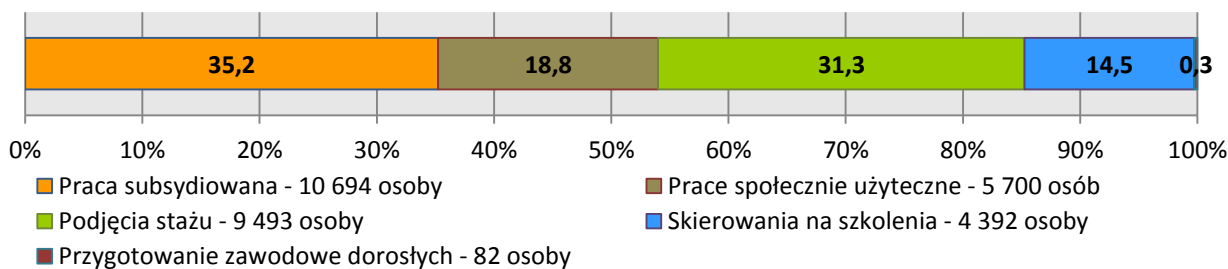
Rysunek 6. Udział procentowy osób, którzy podjęli zatrudnienie subsydiowane z Funduszu Pracy i EFS w latach 2012-2013

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS – 01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

W 2013 roku miał miejsce wzrost liczby osób korzystających z działań aktywizacyjnych urzędów pracy, takich jak podjęcie pracy subsydiowanej oraz udział w: szkoleniach, pracach społecznie użytecznych, stażach oraz przygotowaniu zawodowym dorosłych. Ich liczba wyniosła 30 361 osób i w stosunku do 2012 zwiększyła się o 1 366 osób (4,7%). Najwięcej osób bezrobotnych rozpoczęło staż (9 493 osoby, tj. 31,3%), prace społecznie użyteczne (5 700 osób, tj. 18,8%) oraz wzięło udział w szkoleniach (4 392 osoby, tj. 14,5%).

**Wykres 10. Udział bezrobotnych w aktywnych formach w 2013 roku
w województwie warmińsko-mazurskim**

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS – 01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

Wśród osób objętych w 2013 roku aktywizacją zawodową z Funduszu Pracy i EFS, znalazło się między innymi⁷:

- 16 636** → kobiet, które stanowiły 54,8% ogółu bezrobotnych objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu;
- 15 724** → osób długotrwale bezrobotnych, tj. 51,8% ogółu objętych aktywizacją zawodową;
- 14 788** → mieszkańców wsi (48,7%);
- 9 329** → osób młodych do 25 roku życia (30,7%);
- 6 633** → bezrobotnych powyżej 50 roku życia (21,8%).

Tabela 4. Aktywizacja zawodowa wybranych grup bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 roku

Wyszczególnienie	Podjęcia pracy			Szkolenia	Staże	Przygotowanie zawodowe	Prace społecz. użyteczne	Razem
	Ogółem	Niesub.	Subs.					
Ogółem	65 535	54 841	10 694	4 392	9 493	82	5 700	85 202
Kobiety	31 752	26 896	4 856	1 607	6 456	35	3 682	43 532
Zamieszkali na wsi	29 904	24 893	5 011	1 903	4 203	41	3 630	39 681
Do 25 roku życia	15 222	13 185	2 037	1 343	5 462	44	443	22 514
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	10 738	7 793	2 945	743	1 233	3	1 709	14 426
Długotrwale bezrobotni	24 606	19 235	5 371	1 829	3 724	31	4 769	34 959

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy, obliczenia własne.

⁷ Jedna osoba może posiadać status osoby bezrobotnej w kilku omawianych grupach osób bezrobotnych.

Rozdział 3. Prognoza sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 roku

Rok 2013 był kolejnym rokiem silnego spowolnienia wzrostu gospodarczego w strefie euro i w Polsce. Jednakże końcówka 2013 roku, przyniosła już stosunkowo powolną, poprawę koniunktury, zarówno w strefie euro jak i w Polsce.

Głównym powodem spowolnienia wzrostu gospodarczego w Polsce (i w strefie euro) był słaby popyt wewnętrzny, a nawet jego niewielki spadek. Sytuacja ta była związana z koniecznością zmniejszania deficytów budżetowych, w niektórych krajach UE – po szeregu lat nazbyt dużego wzrostu zadłużenia rządów, gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw – z koniecznym zacieśnianiem polityki monetarnej.

Ważnymi elementami krajobrazu gospodarczego Polski w roku 2013 był silny spadek stopy inflacji, do poziomu poniżej 1% w IV kwartale (inflacja średnioroczna wyniosła 0,9 % w 2013 r. wobec 3,7% w 2012 r.⁸), a także znaczny spadek stóp procentowych. Te dwa elementy mają teraz stymulujący wpływ na popyt konsumpcyjny. Z kolei niski wzrost płac podtrzymuje konkurencyjność polskiej oferty eksportowej, co zaowocowało dużą poprawą salda handlowego i salda obrotów bieżących.

Prognozy gospodarcze dla Polski przygotowane przez KE wskazują na znaczący wzrost dynamiki PKB, z poziomu 1,6% w 2013 r. do 2,5% w roku 2014.⁹ Przewidywany w 2014 r. wzrost gospodarczy w Polsce będzie miał oparcie w trzech głównych filarach: konsumpcji, inwestycjach oraz pozytywnym wpływie eksportu netto. Zgodnie z prognozami w 2014 roku należy spodziewać się nadal niskiej inflacji oraz utrzymywanych na stałym niskim poziomie niskie stóp procentowych. Dla przedsiębiorców ważna jest też oczekiwana duża stabilność dwóch najważniejszych czynników cenotwórczych: płac oraz kursu złotego wobec euro, prawdopodobnie także wobec dolara.

Koniunktura makroekonomiczna ma niezmiernie ważny wpływ na wzrost i spadek bezrobocia. Pomimo tego, że prognozy wzrostu gospodarki są optymistyczne dla Polski, to jest on wciąż zbyt mały, by wyraźnie wpłynąć na obniżenie liczby zarejestrowanych bezrobotnych, wobec czego, w 2014 roku, nie należy spodziewać się dużych zmian w poziomie bezrobocia. Poprawę na rynku pracy w większym stopniu odczują osoby pracujące, bowiem prognozy wskazują na możliwy blisko 4 proc. wzrost płac.

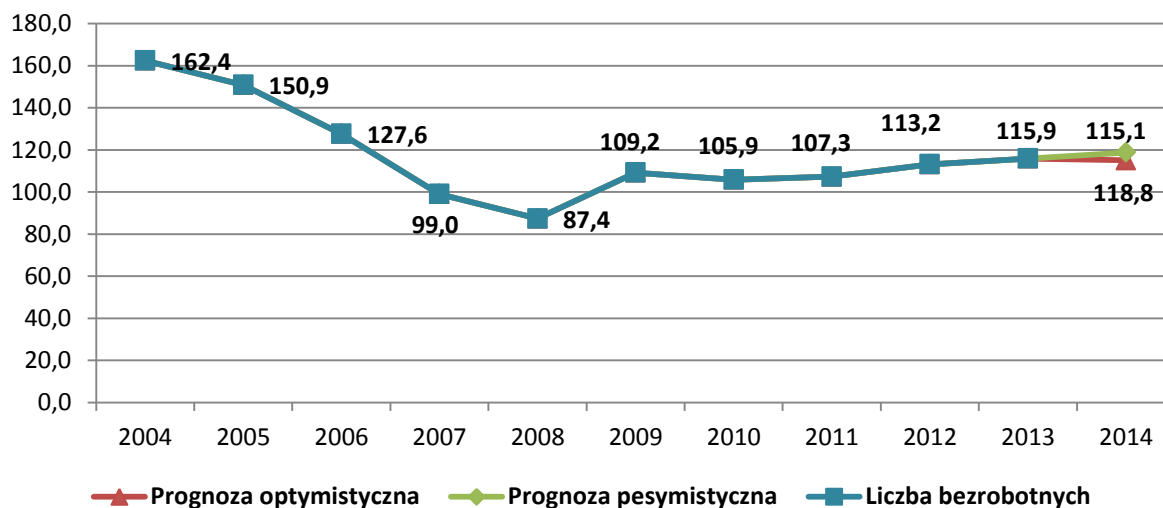
Jeden z celów Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2013 rok zakładał utrzymanie poziomu bezrobocia na poziomie 116,2-120,5 tys. osób. Liczba bezrobotnych na koniec grudnia wyniosła 115 873 osoby i pomimo, że była o 2 650 osób (2,3%) wyższa niż w grudniu 2012 roku to utrzymała się poniżej zakładanego poziomu.

⁸ Dane GUS.

⁹ Źródło: artykuł prof. Stanisława Gomułki, www.gospodarkapodkarpacka.pl.

Mając na względzie uwarunkowania rynku pracy oraz czynniki ekonomiczne oraz dane makroekonomiczne dotyczące światowej i europejskiej gospodarki, można przewidywać dwa scenariusze, które mogą mieć miejsce w 2014 roku.

Wykres 11. Poziom bezrobocia (w tys. osób) w latach 2004–2013 oraz prognozowane liczby bezrobotnych w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych PUP.

Według szacunków Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie, mając na względzie pozytywne determinanty realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia, liczba bezrobotnych ukształtuje się na poziomie 115,1 tys. osób, a więc o 0,7% mniejszym niż w 2013 roku.

Wpływ negatywnych czynników na rynku pracy może jednak spowodować wzrost liczby bezrobotnych do poziomu 118,8 tys. osób, a więc o 2,5% w porównaniu do stanu z końca 2013 roku.

Tabela 5. Prognoza bezrobocia w 2014 roku w poszczególnych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego¹⁰

Powiat	Liczba bezrobotnych na koniec 2013 roku	Prognoza na 2014 rok	
		Wariant optymistyczny	Wariant pesymistyczny
Bartoszyce	6 802	6 900	7 000
Braniewo	4 861	4 900	4 900
Działdowo	6 536	6 300	6 400
Elbląg grodzki	7 890	7 080	8 180
Elbląg ziemski	6 116	5 936	6 486
Elk	8 201	8 155	8 155
Giżycko	3 717	3 600	3 600
Goldap	2 394	2 400	2 400
Ilawa	4 272	4 100	4 100
Kętrzyn	6 618	6 650	6 650
Lidzbark Warmiński	4 189	4 100	4 100
Mrągowo	4 258	4 125	4 125
Nidzica	2 432	2 600	2 600
Nowe Miasto Lubawskie	3 899	4 211	4 211
Olecko	3 271	3 320	3 320
Olsztyn grodzki	7 322	7 600	8 000
Olsztyn ziemski	8 949	9 500	10 000
Ostróda	9 114	9 150	9 500
Pisz	6 306	6 200	6 200
Szczytno	6 342	6 500	6 500
Węgorzewo	2 384	2 400	2 400
Województwo	115 873	115 727	118 827

Źródło: Szacunki Powiatowych Urzędów Pracy.

¹⁰ Prognoza zmiany poziomu bezrobocia w 2014 roku sporządzona przez powiatowe urzędy pracy w regionie, wynika z obserwacji tendencji na lokalnych rynkach pracy i porównania wielkości bezrobocia w poprzednich latach.

Rozdział 4. Cele polityki rynku pracy, priorytety i działania na rzecz zatrudnienia na 2014 rok

Realizacja działań zaplanowanych w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok powinna przyczynić się do rozszerzenia zasięgu realizacji usług służb zatrudnienia, dzięki wykorzystaniu możliwości związanych z realizacją programów ze środków Funduszu Pracy oraz EFS. Podjęte działania powinny zmierzać w kierunku dostosowania polityki zarówno do zmieniającej sytuacji w kraju, jak i za granicą oraz jak najbardziej efektywnego kierowania działaniami w celu przeciwdziałania i walki z wykluczeniem społecznym.

Podczas opracowywania dokumentu założono, iż działania zaplanowane w Regionalnym Planie Działań na 2014 rok, podobnie jak w latach poprzednich, powinny być realizowane w oparciu o 4 podstawowe zasady, które pozwolą na osiągnięcie optymalnej skuteczności i efektywności:

- *partnerstwa i dialogu* na szczeblu lokalnym i regionalnym;
- *subsydiarności*, wyrażającej się w udzielaniu pomocy obszarom i grupom osób, które nie są w stanie same poradzić sobie z trudnościami;
- *koncentracji* środków i nakładów na realizację konkretnych projektów;
- *komplementarności* udzielanego wsparcia.

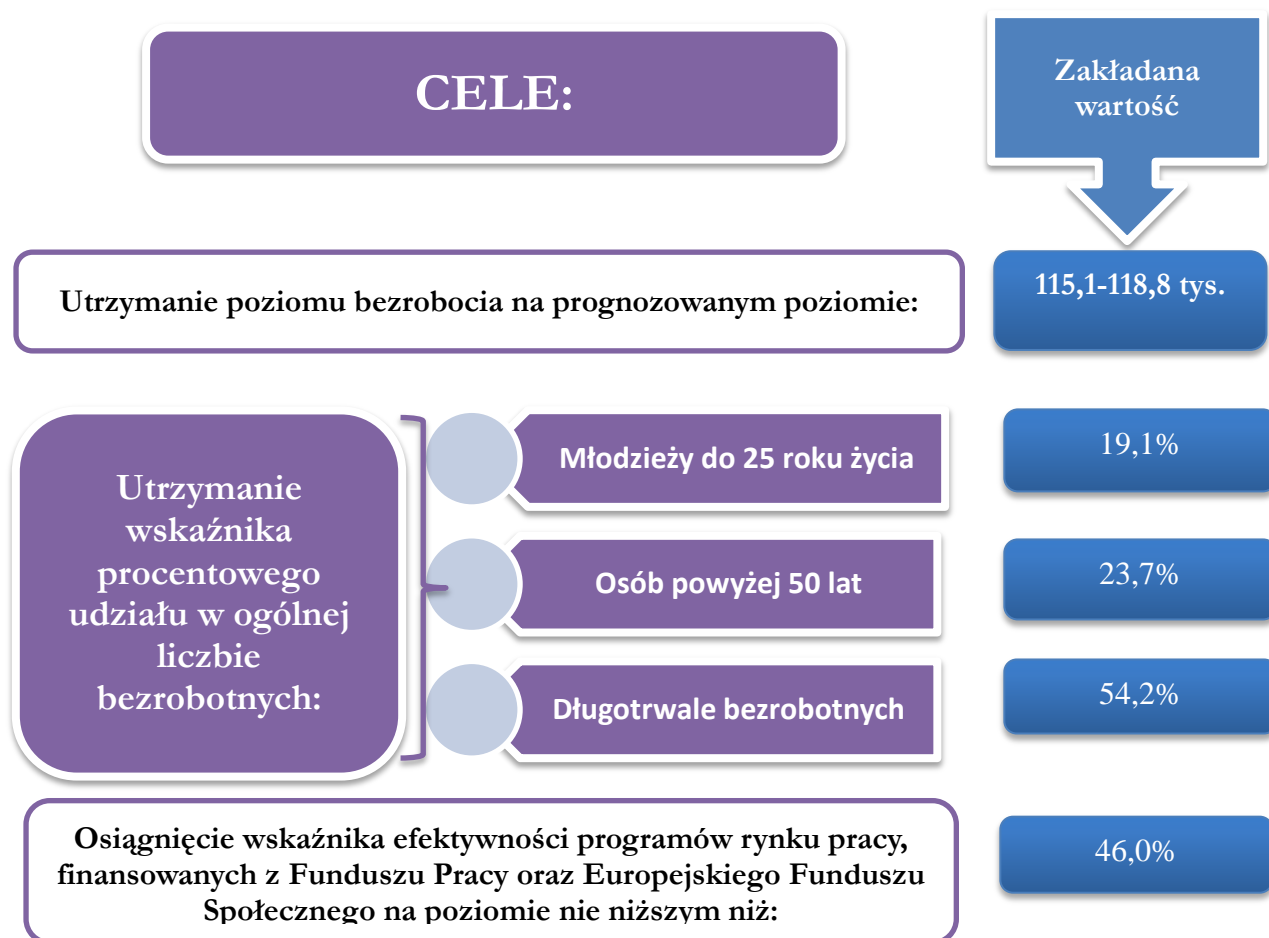
4.1. Cele polityki rynku pracy w 2014 roku

Cele polityki rynku pracy, określone w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok w województwie warmińsko-mazurskim, wynikają z:

- diagnozy sytuacji na regionalnym rynku pracy w 2013 roku;
- uwzględnienia długookresowych celów Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku oraz innych dokumentów strategicznych krajowych i regionalnych;
- prognozowanych uwarunkowań rynku pracy w 2014 roku.

Niezmiennie od wielu lat, podstawowym celem polityki rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego jest realizacja działań, mających na celu promocję zatrudnienia oraz łagodzenie skutków bezrobocia. W oparciu o prognozę poziomu bezrobocia, przygotowaną przez powiatowe urzędy pracy założono ich liczba bezrobotnych utrzyma się na poziomie 115,1-118,8 tyś. osób.

Celem aktywnej polityki rynku pracy, realizowanej w regionie warmińsko-mazurskim w 2014 roku, jest osiągnięcie efektywności zatrudnieniowej na poziomie nie niższym niż 46% oraz dalsze umiejętnie korzystanie z programów rynku pracy w celu zdobycia zatrudnienia przez osoby bezrobotne.

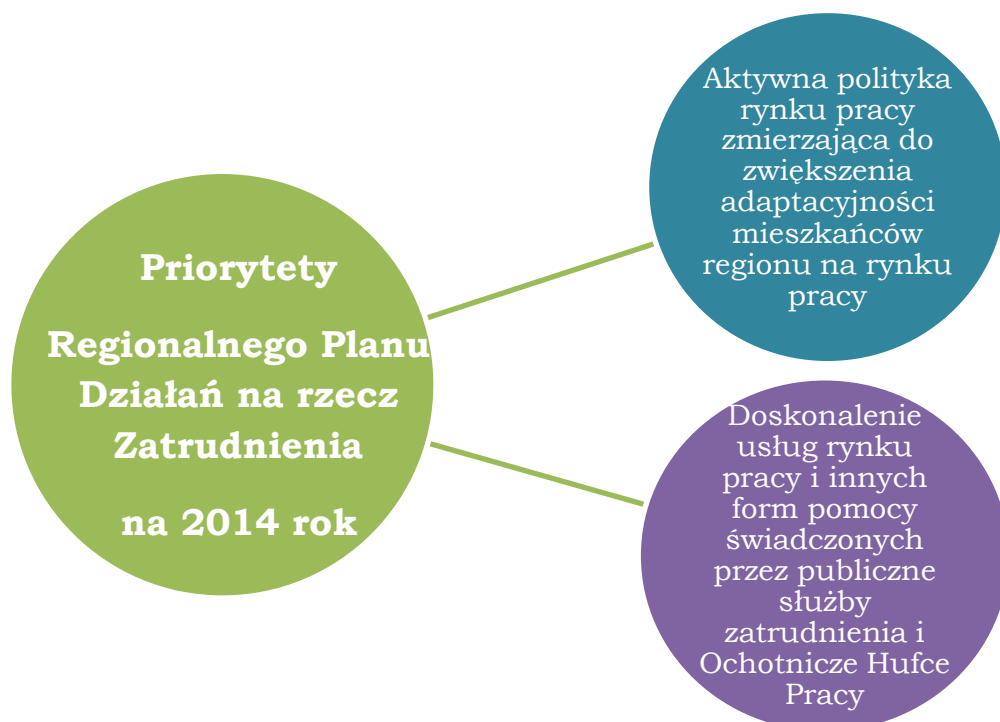

Poziom wskaźnika efektywności zatrudnieniowej został wyznaczony między innymi na podstawie kryteriów dostępu określonych w planach działań POKL w poddziałaniu 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych*, gdzie zakłada się osiągnięcie wskaźnika efektywności zatrudnieniowej na poziomie:

- co najmniej 55%, w przypadku powiatów, w których stopa bezrobocia rejestrowanego według stanu na koniec 2013 roku wyniosła 10% i poniżej;
- co najmniej 50% w przypadku powiatów, w których stopa bezrobocia rejestrowanego według stanu na koniec 2013 roku wyniosła od 10,1% do 13%;
- co najmniej 45%, w przypadku powiatów, w których stopa bezrobocia rejestrowanego według stanu na koniec 2013 roku wyniosła 13,1% do 16,5%;
- co najmniej 40% w przypadku powiatów, w których stopa bezrobocia rejestrowanego według stanu na koniec 2013 roku wyniosła 16,6% do 21%;
- co najmniej 35%, w przypadku powiatów, w których stopa bezrobocia rejestrowanego według stanu na koniec 2013 roku wyniosła powyżej 21%.

4.2. Priorytety polityki rynku pracy w 2014 roku

Kierując się analizą warmińsko-mazurskiego rynku pracy, opierając się na doświadczeniach wynikających z realizacji *Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia* w 2013 roku, jak również wpisując się w działania *Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014* oraz inne dokumenty, o których była wcześniej mowa, zaproponowano dwa główne priorytety działań:

Priorytety te są w dużej mierze kontynuacją działań realizowanych przez publiczne służby zatrudnienia i Ochotnicze Hufce Pracy w 2013 roku.

Działania Priorytetu 1: *Aktywna polityka rynku pracy zmierzająca do zwiększenia adaptacyjności mieszkańców regionu na rynku pracy*, w dużej mierze skupiają się na wsparciu osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które ma na celu powrót tych osób na rynek pracy. Niezmiernie ważna jest również realizacja działań na rzecz osób zagrożonych utratą pracy, prowadząca m.in. do znalezienia nowego zatrudnienia. Natomiast wspieranie przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych firm to skuteczny sposób na stymulowanie rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu.

Istotą Priorytetu 2: *Doskonalenie usług rynku pracy i innych form pomocy świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia i Ochotnicze Hufce Pracy*, jest dążenie do usprawnienia działań tych służb, jak również zapewnienie skutecznej pomocy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Analiza procesów zachodzących na regionalnym rynku pracy ma na celu podniesienie efektywności prowadzonych działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia. Zaś podnoszenie kwalifikacji pracowników publicznych służb zatrudnienia i Ochotniczych Hufców Pracy będzie istotnie wpływało na podniesienie jakości świadczonych przez nich aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.

Należy podkreślić, że realizacja niektórych działań uzależniona będzie od wprowadzenia w życie znowelizowanej Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz szczegółowych rozporządzeń z nią związanych.

PRIORYTET 1

Aktywna polityka rynku pracy zmierzająca do zwiększenia adaptacyjności mieszkańców regionu na rynku pracy

Wsparcie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji, w powrocie na rynek pracy

- Kompleksowa oferta skierowana do osób bezrobotnych i poszukujących pracy dostosowująca wsparcie do indywidualnych predyspozycji i potrzeb uczestników, m.in. poprzez stopniowe wprowadzanie nowych instrumentów wspierających zatrudnienie.

- Inicjowanie działań w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej bezrobotnych, które realizowane będą poprzez Program Aktywizacja i Integracja.

Działania mające na celu ochronę i stworzenie możliwości znalezienia nowego zatrudnienia osobom zagrożonym utratą pracy

- Projekty obejmujące wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w tym osób które utraciły zatrudnienie w instytucjach sektora oświaty, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu *outplacement*.
- Inicjowanie i realizacja działań na rzecz wsparcia osób zagrożonych zwolnieniami grupowymi w przedsiębiorstwach oraz monitoring zwolnień grupowych w województwie.
- Ochrona roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy, w tym w sektorach należących do specjalizacji regionalnych: ekonomia wody, drewno i meblarstwo, żywność wysokiej jakości, a także silver economy

- Wsparcie podejmowania działalności gospodarczej przez osoby pozostające bez zatrudnienia (m.in. poprzez mikropożyczki z POKL oraz dotacje z Funduszu Pracy).
- Współpraca z pracodawcami, wspieranie rozwoju firm w celu utrzymania i wzrostu liczby miejsc pracy (m.in. poprzez granty na telepracę, świadczenia aktywizacyjne, refundację kosztów poniesionych na składki ubezpieczenia społecznego za bezrobotnych do 30 roku życia, podejmujących zatrudnienie pierwszy raz w życiu).
- Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej, w tym spółdzielni socjalnych, jako alternatywy dla instrumentów aktywizujących zawodowo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wspieranie przedsiębiorców, u których wystąpił spadek obrotów gospodarczych poprzez przyznawanie i wypłaty świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy finansowanych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, przysługujących w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy.
- Wspieranie wolontariatu, jako alternatywnej drogi wejścia na rynek pracy.

- Stopniowe wprowadzenie nowego instrumentu rynku pracy w formie pożyczek na utworzenie stanowiska pracy lub na podjęcie działalności gospodarczej, udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.
- Wsparcie pracodawców zatrudniających osoby 50+ poprzez dofinansowanie wynagrodzeń za zatrudnionego bezrobotnego.

Rozwój usług poradnictwa zawodowego świadczonych na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy

- Organizowanie i świadczenie wyspecjalizowanych usług w zakresie planowania kariery zawodowej na rzecz bezrobotnych i poszukujących pracy.
- Świadczenie usług poradnictwa zawodowego na rzecz pracodawców oraz ich pracowników poprzez udzielanie wsparcia w rozwoju zawodowym pracowników oraz pomocy w doborze kandydatów do pracy.
- Promowanie poradnictwa zawodowego poprzez inicjowanie i organizację wydarzeń związanych z rozwojem poradnictwa zawodowego przy współpracy z innymi instytucjami realizującymi poradnictwo zawodowe na Warmii i Mazurach.
- Opracowywanie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych niezbędnych w procesie podejmowania decyzji zawodowych, planowania kariery zawodowej oraz aktywnego poszukiwania pracy.

Rozwój sieci EURES

- Świadczenie międzynarodowego pośrednictwa pracy związanego ze swobodnym przepływem pracowników na terenie państw Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii.
- Rozszerzenie liczby podmiotów uprawnionych do świadczenia usług w ramach sieci EURES poprzez uwzględnienie podmiotów zewnętrznych, które uzyskały akredytację ustaloną przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.
- Koncentrowanie się na usługach indywidualnych, dostosowanych do potrzeb (np. pomoc w poszukiwaniu pracy, aktywne kojarzenie kandydatów i ofert pracy, nowe usługi zgodne z dynamiką rynku pracy).

Ułatwienie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy dostępu do zróżnicowanych form pomocy, oferowanych przez instytucje rynku pracy

- Działania mające na celu m.in. przekazanie informacji nt. możliwości dostępu osób bezrobotnych do działań aktywizacyjnych świadczonych przez podmioty zewnętrzne (rejestr agencji zatrudnienia).
- Promowanie i rozwój systemu informacji o możliwościach kształcenia ustawicznego zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami rynku pracy.

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

- Prowadzenie przez Wojewódzki Urząd Pracy Rejestru Instytucji Szkoleniowych ułatwiającego dostęp do aktualnej oferty edukacyjnej firm szkoleniowych.
- Promocję szkoleń/kursów zawodowych opartych o certyfikowane programy nauczania, zakończone uzyskaniem przez uczestników powszechnie uznawanych certyfikatów lub nabyciem uprawnień, które zwiększają szansę na podjęcie nowego zatrudnienia.
- Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę dot. efektywności szkoleń w poszczególnych obszarach tematycznych.
- Utworzenie i prowadzenie przez Ochotnicze Hufce Pracy Elektronicznego Centrum Aktywizacji Młodzieży (ECAM) w ramach projektu „OHP jako realizator usług rynku pracy” wpierającego działalność OHP w zakresie zwiększania dostępu młodzieży do 25 roku życia do informacji o usługach rynku pracy.

PRIORYTET 2

Doskonalenie usług rynku pracy i innych form pomocy świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia i Ochotnicze Hufce Pracy

Analiza procesów zachodzących na regionalnym rynku pracy

- Opracowywanie badań i analiz rynku pracy w celu podniesienia efektywności prowadzonych działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia.
- Analiza struktury bezrobotnych, z uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
- Monitoring Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku.

Usprawnienie działań publicznych służb zatrudnienia i Ochotniczych Hufców Pracy poprzez wdrożenie i rozwój spójnego systemu informacyjnego

- Zwiększenie wykorzystania innowacyjnych rozwiązań technologicznych w realizacji działań służących doskonaleniu świadczenia usług i instrumentów oraz programów rynku pracy m.in. poprzez: prowadzenie przez Ochotnicze Hufce Pracy we współpracy z publicznymi służbami zatrudnienia punktów abonencko-konsultacyjnych „Zielona Linia Centrum Informacyjno- Konsultacyjnego Służb Zatrudnienia” w celu polepszenia dostępu do usług urzędów pracy oraz modernizacja tych usług, z wykorzystaniem technicznych środków.
- Rozwój narzędzi i systemów informatycznych obsługujących powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy (Syriusz, Viator).
- Budowa i rozwój skoordynowanego systemu współpracy i wymiany informacji między publicznymi służbami zatrudnienia oraz innymi instytucjami rynku pracy, ośrodkami pomocy społecznej na poziomie regionalnym i lokalnym.

Podnoszenie kwalifikacji pracowników publicznych służb zatrudnienia i Ochotniczych Hufców Pracy oraz jakości świadczonych przez nich usług

- Promocja kształcenia ustawicznego wśród pracowników publicznych służb zatrudnienia i Ochotniczych Hufców Pracy poprzez udział w szkoleniach merytorycznych i warsztatach dotyczących tematyki właściwej do zajmowanego stanowiska i zakresu czynności.

Wykorzystanie w pracy Publicznych Służb Zatrudnienia nowych instrumentów i możliwości aktywizacji bezrobotnych*

- **Poprawa efektywności działania urzędów pracy, w tym m.in. poprzez:** zmianę algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia; uzależnienie środków na wynagrodzenia pracowników urzędów pracy od efektów działania urzędów pracy; zwiększenie roli partnerów społecznych w procesie zarządzania środkami Funduszu Pracy (Rady Rynku Pracy); redefinicja zadań centrów informacji i planowania kariery zawodowej wojewódzkich urzędów pracy.
- **Poprawa jakości usług świadczonych bezrobotnym stosownie do ich potrzeb, w tym m.in. poprzez:** profilowanie pomocy udzielanej bezrobotnym; zlecenie usług aktywizacyjnych; reformę sieci EURES.
- **Nowe narzędzia wspierające tworzenie miejsc pracy i powrót do zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym dla powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowaniem dziecka. m.in. poprzez:** grant na telepracę i świadczenia aktywizacyjne; pożyczki z Funduszu Pracy na utworzenie miejsca pracy lub podjęcie działalności gospodarczej; programy regionalne.
- **Wspieranie pracodawców w podnoszeniu kwalifikacji kadr pracowników – poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.**

4.3. Priorytetowe grupy osób w 2014 roku

Biorąc pod uwagę uwarunkowania regionalnego rynku pracy – za grupy, które należy szczególnie objąć wsparciem na rynku pracy, proponuje się uznać:

- młodzież do 30 roku życia (w tym tzw. grupę NEET¹¹);
- osoby w wieku 50+;
- długotrwale bezrobotnych;
- bezrobotne osoby niepełnosprawne i inne grupy osób zagrożone wykluczeniem społecznym.

Działania inicjowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a także podejmowane w ramach projektów finansowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (PO KL) obejmowały już w latach poprzednich programami aktywizacji zawodowej i projektami unijnymi trzy główne grupy wymagające wsparcia tzn. osoby w wieku 50+; młodzież do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych. Ponadto do osób tych kierowane były ustawowe działania urzędów pracy finansowane ze środków Funduszu Pracy. Mając jednak na uwadze dostępne statystyki oraz aktualną sytuację na rynku pracy w regionie proponuje się utrzymać te grupy, jako grupy priorytetowe.

Także Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w projekcie założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw, mając na uwadze następstwa procesów demograficznych, z jakimi przyjdzie się zmierzyć w najbliższej przyszłości, do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy proponuje zaliczyć osoby bezrobotne:

- powyżej 50 roku życia,
- do 30 roku życia,
- długotrwale bezrobotne,
- korzystające ze świadczeń pomocy społecznej,
- posiadające dzieci do 6 roku życia lub dzieci niepełnosprawne do 18 roku życia,
- niepełnosprawne.

¹¹ generacja NEET: *Not in Education, Employment, or Training* – młodzież bez pracy, nauki czy szkolenia., M. Szcześniak, Gloria Rondin: Pokolenie „ani-ani”: o młodzieży, która się nie uczy, nie pracuje i nie dba o samokształcenie.

* Wejście w życie nowych instrumentów uzależnione jest od zakresu regulacji prawnych i terminu wejścia w życie nowej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Młodzież do 25 roku życia¹²

W Polsce, na przestrzeni 2013 roku, podjęto szereg działań mających na celu zahamowanie ciągłego wzrostu poziomu bezrobocia wśród osób młodych. Jednakże zjawisko postępującego wzrostu bezrobocia wśród młodych osób nadal utrzymuje się na wysokim poziomie zarówno w całej UE, jak i Polsce. Obok wysokiego poziomu bezrobocia wśród osób młodych, zauważalny jest również problem dużej skali zatrudnienia czasowego szczególnie w grupie wiekowej 15-24 lata. Szerokie stosowanie umów o pracę na czas określony wpływają na jakość kapitału ludzkiego i wydajność pracy, gdyż pracownicy tymczasowi mają mniejszy dostęp do szkoleń zawodowych. Konieczność zintensyfikowania działań skierowanych do grupy NEET jest związana z wytycznymi dotyczącymi polityki gospodarczej i zatrudnienia, zaproponowanymi przez Komisję Europejską. Do grupy tej należą zazwyczaj osoby między 15 a 24 rokiem życia, które niezależnie od posiadanego wykształcenia nie pracują i nie uczą się, w związku, z czym są bardziej zagrożone wykluczeniem z rynku pracy.

W III kwartale 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim, wskaźnik zatrudnienia osób młodych (15-24 lata) wynosił 22,7%. Dane dotyczące bezrobocia świadczą o tym, że rynek pracy, pomimo zintensyfikowania działań publicznych służb zatrudnienia oraz Ochotniczych Hufców Pracy dla tej grupy bezrobotnych jest nadal trudny dla młodzieży. Na koniec grudnia 2013 r. w urzędach pracy w województwie zarejestrowanych było ponad 22,2 tys. młodych, którzy stanowią 19,2% ogółu bezrobotnych.

Osoby w wieku 50+

Pomimo podjęcia wielu działań skierowanych do osób powyżej 50 roku życia, nadal brakuje zintegrowanej strategii na rzecz aktywnego starzenia się. Osoby w wieku 50+ od wielu lat borykają się z brakiem zatrudnienia.

W województwie warmińsko-mazurskim na koniec grudnia 2013 grupa ta stanowiła 23,9% ogółu bezrobotnych (blisko 27,7 tys. zarejestrowanych osób) i wykazuje tendencję wzrostową. W stosunku do grudnia 2012 wskaźnik zwiększył się o 2,2 pkt proc. Dynamika zmian na rynku pracy, jak również niedostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do aktualnych potrzeb rynku powoduje to, że grupa osób bezrobotnych w wieku 50+ ma coraz większe problemy z odnalezieniem się na rynku pracy i wymaga kontynuowania działań na jej rzecz.

¹² Statystyki o rynku pracy nie dysponują danymi nt. młodzieży do 30 roku życia. Zmiana taka i rozszerzenie tej grupy bezrobotnych ma przynieść ze sobą znowelizowana ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Długotrwanie bezrobotni

Analiza sytuacji tej grupy na rynku pracy wykazuje, że odsetek długotrwanie bezrobotnych w regionie systematycznie wzrasta. W ciągu roku (grudzień 2012-2013) udział procentowy tej grupy w ogólnym bezrobociu wzrósł z 52,2% do 54,5%. Niepokojącym problemem tych osób, których na koniec roku było w województwie 63,1 tys. może być wykluczenie nie tylko z aktywności zawodowej, ale i społecznej, co powoduje utratę motywacji do zmian. Niebezpieczeństwo długotrwałego bezrobocia może powodować również utratę zdolności oceny sytuacji i brak umiejętności podejmowania jakichkolwiek działań na rzecz jej poprawy.

Bezrobotne osoby niepełnosprawne i inne grupy osób zagrożone wykluczeniem społecznym

Bezrobotne osoby niepełnosprawne stanowią niewielki odsetek w strukturze regionalnego bezrobocia (5,6%), natomiast ze względu na duże zagrożenie wykluczeniem społecznym osoby te należy objąć szczególnym wsparciem. Na koniec grudnia 2013 r. w rejestrach urzędów pracy w województwie figurowało ponad 6,5 tys. bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności. Dla porównania w tym samym czasie 2012 r. zarejestrowanych było ponad 5,8 tys. osób niepełnosprawnych, które stanowiły 5,2% ogółu bezrobotnych (to w skali roku wzrost o blisko 700 osób – o 11,9%).

Wykluczenie społeczne wiąże się nie tylko z problemami, wynikającymi z braku zatrudnienia, ale również z niemożnością uczestniczenia w pełni w życiu społeczno-zawodowym. Interwencja na rynku pracy, kierowana jest zarówno do tych osób, które od wielu lat potrzebują pomocy, jak również do zupełnie nowych grup społecznych, dotkniętych negatywnymi zjawiskami społecznymi i procesami gospodarczymi. Prowadzenie polityki rynku pracy oraz polityki społecznej powinno polegać na skutecznym i efektywnym świadczeniu usług aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, skierowanych do osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, łączące reintegrację społeczną z uzyskaniem przez osoby bezrobotne zatrudnienia, a także jego późniejszego utrzymania.

Rozdział 5. Główne źródła finansowania zadań ujętych w RPD na 2014 rok

Realizacja zadań, ujętych w Regionalnym Planie Działań na 2014 rok, będzie finansowana z następujących źródeł:

1. Fundusz Pracy:
 - środki Funduszu Pracy, przyznane województwu warmińsko-mazurskiemu, wynikające z podziału algorytmem oraz pochodzące z rezerwy Funduszu Pracy, pozostającej w gestii samorządu województwa;
 - środki Funduszu Pracy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej;
 - środki Funduszu Pracy na finansowanie zadań fakultatywnych.
2. Europejski Fundusz Społeczny – Program Operacyjny Kapitał Ludzki;
3. Inne środki (m.in. PFRON, środki jednostek samorządu terytorialnego, grant EURES).

Zasady wykorzystywania krajowych środków finansowych pochodzących z budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego i funduszy celowych określa ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240).

W 2014 roku w województwie warmińsko-mazurskim ostateczny limit środków na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej wynosi 185,961,0 tys. zł. Oznacza to, iż jest wyższy (o 11 225,6 tys. zł, tj. o 6,4%) niż w 2013 roku.

Podobnie jak w latach poprzednich poza środkami Funduszu Pracy, wynikającymi z podziału algorytmicznego, samorządy powiatowe mogą ubiegać się o dodatkowe środki Funduszu Pracy, znajdujące się w rezerwie Ministra Pracy i Polityki Społecznej (w 2013 roku pozyskano w ten sposób dla województwa warmińsko-mazurskiego 18 096,8 tys. zł). Zasady pozyskiwania i wykorzystania środków rezerwy Funduszu Pracy określają wydawane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2014 roku”.

Znaczącym wsparciem działań na rzecz zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia są środki Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jest on skierowany do osób i grup społecznych, oferując wsparcie między innymi w obszarze rynku pracy, edukacji oraz integracji społecznej.

W dniu 20 stycznia 2013 roku, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął Plany Działań Priorytetów komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2015. Zgodnie z nimi, przewidywana alokacja na 2014 rok wynosi dla:

- ❖ **Priorytetu VI** *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* – 157 387 657 zł (w tym limit środków Funduszu Pracy w ramach Poddziałania 6.1.3 w wysokości 130 561 400 zł);
- ❖ **Priorytetu VIII** *Regionalne kadry gospodarki* – 32 796 370 zł.

Działaniami mogą zostać objęte osoby bezrobotne i bierne zawodowo, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy i zagrożone wykluczeniem społecznym, jak również pracownicy i przedsiębiorstwa regionu. Wykorzystanie środków zagranicznych będzie następowało zgodnie z przyjętymi zasadami przy realizacji programów operacyjnych z uwzględnieniem ustawy o finansach publicznych.

Ostateczna kwota nakładów na finansowanie planowanych działań w regionie będzie zależała od stopnia aktywności projektodawców i zawartości merytorycznej projektów zgłaszanych do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz rezerwy środków Funduszu Pracy, pozostającej w dyspozycji Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Rozdział 6. Monitoring wykonywania zadań RPD na 2014 rok

Monitoring realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2014 rok zostanie przeprowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie. Podstawę do sporządzenia sprawozdania, a następnie określenia wniosków i rekomendacji z monitoringu, stanowiąc będą wskaźniki, odnoszące się do sytuacji na warmińsko-mazurskim rynku pracy, zawarte w poniższej tabeli. Sprawozdanie z monitoringu wykonania RPD 2014 będzie stanowić część informacji o sytuacji na rynku pracy w 2014 roku, która zostanie przedłożona Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego, a następnie Sejmikowi Województwa, w terminie do końca I kwartału 2015 roku.

Wskaźniki monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok	
Wskaźnik	Źródło informacji
1. Stopa bezrobocia rejestrowanego	GUS
2. Stopa bezrobocia wg BAEL	BAEL
3. Współczynnik aktywności zawodowej	BAEL
4. Wskaźnik zatrudnienia	BAEL
5. Liczba bezrobotnych	WUP
6. Napływ do bezrobocia	WUP
7. Odływ z bezrobocia	WUP
8. Wskaźnik płynności rynku pracy	WUP
9. Liczba ofert pracy	WUP
10. Wskaźnik udziału niesubsydiowanych ofert pracy w ogólnej liczbie ofert	WUP
11. Liczba osób bezrobotnych, które podjęły pracę	WUP
12. Liczba osób bezrobotnych, które odbyły staże zawodowe	WUP
13. Liczba osób bezrobotnych, podejmujących działalność gospodarczą przy wsparciu środków Funduszem Pracy i PO KL	WUP
14. Liczba miejsc pracy, wspieranych Funduszem Pracy powstałych u regionalnych pracodawców	WUP
15. Liczba osób, które odbyły przygotowanie zawodowe dorosłych	WUP
16. Pracujący	GUS
17. Liczba powstałych spółdzielni socjalnych	WUP, ROPS
18. Udział grup ryzyka w strukturze regionalnego bezrobocia	WUP
– młodzież do 25 roku życia	
– bezrobotni powyżej 45 roku życia	
– bezrobotni powyżej 50 roku życia	
– długotrwale bezrobotni	
– bezrobotni niepełnosprawni	
– bezrobotni bez kwalifikacji	
– bezrobotni zamieszkali na wsi	
– kobiety	
19. Wydatki z Funduszu Pracy na promocję zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizację bezrobotnych	WUP
20. Wydatki z Europejskiego Funduszu Społecznego	WUP

Załączniki do Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2014 rok

Zespół do spraw Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok		
Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja/instytucja
1	Gustaw Marek Brzezini	Wicemarszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego
2	Zdzisław Szczepkowski	Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie
3	Wiesław R. Drożdżyński	Wicedyrektor ds. Rynku Pracy (Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie)
4	Leszek Balon	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Węgorzewie. Przewodniczący Konwentu Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy Województwa W-M
5	Krzysztof Bukowski	Dyrektor Biura Cechu Rzemiosł Różnych w Olsztynie
6	Joanna Kruszevska-Papuszka	Członek Zarządu Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie
7	Krzyszyna Dudzińska	Dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy w Olsztynie i Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego
8	Krzysztof Suchecki	Zarząd Regionu Warmińsko-Mazurskiego NSZZ Solidarność Olsztyn
9	Marek Obrębski	Dyrektor Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Olsztynie
10	Zdzisław Fadrowski	Dyrektor Departamentu Kultury i Edukacji (Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego)
11	Maria Góralczyk	Dyrektor Centrum Kształcenia Ustawicznego w Elblągu
12	dr hab. Anna Organiściak-Krzykowska, prof. UWM	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski - Katedra Polityki Społecznej
13	Antoni Górski	Prezes Warmińsko-Mazurskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości
14	Marek Borowski	Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego
15	Natalia Jędrasik	Przedstawiciel Oddziału Okręgowego NBP w Olsztynie
16	Stanisław Kowalczyk	Przewodniczący Rady OPZZ Województwa Warmińsko-Mazurskiego
17	Piotr Kamiński	Dyrektor Zrzeszenia Prywatnego Handlu i Usług w Olsztynie
18	Michał Opieczyński	Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego (Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego)
19	Joanna Balcerzak-Kalata	Urząd Statystyczny w Olsztynie
20	Teresa Michałowska	Warmińsko-Mazurski Zarząd Województwa Forum Związków Zawodowych
21	Kamil Petynka	Dyrektor Oddziału Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
22	Wiesława Przybysz	Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej UM woj. W-M w Olsztynie
23	Krzysztof Salczyński	Dyrektor Centrum Kształcenia Ustawicznego w Olsztynie
24	Joanna Karwowska	Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa (Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego)
25	Edyta Jędrzejewska	Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej (Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki)
26	Joanna Glezman	Kierownik Biura – Pełnomocnik Marszałka ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi
27	Bożena Ziomek	Pełnomocnik Regionalny Polskiej Izby Firm Szkoleniowych
28	Grażyna Dywańska	Kuratorium Oświaty w Olsztynie

Harmonogram opracowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok					
Zadania do realizacji	Jednostka wykonawcza	Grudzień 2013	Styczeń 2014	Luty 2014	Marzec 2014
Przygotowanie wniosku do Zarządu Województwa w sprawie powołania Regionalnego Zespołu ds. Opracowania Projektu RPD na 2014 rok	Wydział PRP	do 3			
Powołanie Regionalnego Zespołu ds. Opracowania Projektu RPD na 2014 rok	Zarząd Województwa (Uchwała)	9			
Powołanie Zespołu WUP ds. opracowania materiałów do RPD na 2014 rok	Dyrektor WUP (Zarządzenie)	Do 11			
Opracowanie założeń RPD 2014 oraz projektu struktury dokumentu	Zespół WUP (Wydział PRP)		Do 10		
Ukonstytuowanie się i organizacja prac Regionalnego Zespołu ds. Opracowania Projektu RPD na 2014 rok	Regionalny Zespół		13-17		
Prace nad projektem RPD (część merytoryczna)	Zespół WUP (Wydział PRP)		Do 29		
Konsultacje projektu RPD	Partnerzy społeczni, PUP, Wojewódzka Rada Zatrudnienia		30.01-7.02		
Przyjęcie projektu RPD	Regionalny Zespół			10-13	
Przyjęcie projektu RPD przez Wojewódzką Radę Zatrudnienia	Wojewódzka Rada Zatrudnienia Uchwała			14-21	
Przekazanie projektu RPD do Zarządu Województwa	WUP			Do 27	
Przyjęcie projektu RPD Komisje Sejmiku	Zarząd Województwa				Początek marca
Zatwierdzenie ostatecznego projektu RPD na 2014 rok	Sejmik Województwa				Koniec marca